

Marco ninshitërinpoa' Quisocristo naporinso' nitotacaso marë'

Coansha Paotista pënëntërinso'

(Mateo 3.1-12; Lucas 3.1-9, 15-17;

Juan 1.19-28)

1 ¹ Apira iyaro'sa', Quisocristo nanamën ninshitaranquëma'. Inaso' Yosë hui'nin chachin. Iráca isoro'paquë o'marin nicha'ëinpoaso marë'.

² Isaiasë pënëntona'pi ninoton Yosë quiricanenquë ninshitërinso chachin o'marin. Inaquë Yosëri hui'nin itapon:

“Co'huara pa'shamátërasën-quënhuë', comisionëhuë'ton a'pararahuë piyapi'sa' ayon-quicaso marë'.

³ Inotëro parti ina quëmapi pënëntápon: 'Ni'co' iyaro'sa'.

Hua'an chiniquéen nanantona'pi ni'ton, a'na parti yapa'pachina, comisionën a'parin ira tapatacaso marë'. Ira otëërin noya pa'tacaso marë'.

Inapochachin iporasos' cancanëma' anoyatoco' Sinioro o'main,' itarin,” ténin ninshitaton.

⁴ Ninorinso chachin Coansha huë'nin pënëntacaso marë'. Inotëro' parti ya'huaton, piyapi'sa' pënénárin. “Co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', Yosë chachin tahuërëtantaco' oshanëma' inquichinquëma'. Ina quëran aporihuanco',” itarin. Napotahuaton, na'a piyapi'sa' aporintarin.

⁵ Inaquë notohuaro' piyapi'sa' huë'pi

natanapona'. Quirosarin quëran huë'pi. Ya'ipi Cotia parti quëran huëcatona', natanapi. “Tëhuëenchachin co noyahuë' nicatoi, oshahuanai. Catahuaco Sinioro ina nanianchii,” topachinara, Cortaniquë Coanshari aporintërin. ⁶ Co inaso' noyápiachin a'morinhuë'. Ponira pochin camiyo anporo quëran nipiso' a'morin. Sha'huëtë quëran nitonporin. Sëquëré pochin nininso' macaton, inaya tëranta' ca'nin. Ninoi' quënanpachina, irorin. Piyapi'sa' pënënpachina, itapon: ⁷ “Ca piquëran a'na quëmapi huë'sarin chini chiniquéen nanantërinso'. Caso' co pi'pian tëranta' ina pochin chiniquéen nanantërahuë'. Co maquëyancohuë' ni'ton, co sapatën i'quirita'huaso tëranta' nanitarahuë'. ⁸ Caso' i'quë aporintëranquëma'. Inaso nipirinhue' Ispirito Santo aya'coancantarinquëma',” itërin.

Quisoso aporihuaninso'

(Mateo 3.13-17; Lucas 3.21-22)

⁹ Naporo tahuëri'sa' Quisoso Cariria parti quëran huë'nin. Nasaritoquë ya'huëpirinhue', Coansha pënëntarinquë huë'nin. Huë'pachina, Coanshari Cortaniquë aporintërin. ¹⁰ Ii' quëran nonshihuachina, a'naroáchin inápaquë pi'iro'të' ni'soatërin. Ispirito Santonta', nëpë pochin nohuaraimarin, ni'nin. Nohuaraimarahuaton, Quisoso ya'coancantomiatërin. ¹¹ Naporo' inápa quëran Yosëri itapon: “Quëmaso' hui'nahuëenquë

chachin ninan. Na'con nosoroaténquën,
noya ni'nanquën,” itërin.

Sopairi ténirinsó'

(Mateo 4.1-11; Lucas 4.1-13)

¹²Ina quëran Ispirito Santori inotëro
parti co piyapi ya'huërinquëhuë' a'parin.
¹³Inatohua' catapini shonca tahuëri
ya'huërin. Tanan ni'niro'sapitarë'
ya'huërin. Sopai hua'aninta' huëcapai-
rahuaton, ténirin. Sha'huitápirinhuë'
ama Yosë natëcaso marëhuë'. “Inca,
co nohuanterahuë’,” ténin. Nani sopai
pa'pachina, anquëniro'sari o'marahua-
tona', Quisoso nocomaimapi.

Noya nanan sha'huicasó' caniaritërinso'

(Mateo 4.12-17; Lucas 4.14-15)

¹⁴Ina quëran Coansha tashinan pëiquë
po'mopi. Ina natantahuaton, Quisoso
pa'nin Cariria parti pënëntapon. Noya
nanan Yosë noninso' sha'huirarin:
¹⁵“Nani tahuëri nanirin huachi. Iso
tahuëri'sa' Yosë yahua'anëntarinquëma'.
Napoaton ya'ipi co noyahuë' yonquira-
masopita naniantatoma', Yosë chachin
tahuëretantaco'. Naporahuaton noya
nanan natëco' Yosë nicha'ëinquëma'”
itërarin.

Sami camayoro'sari imapiso'

(Mateo 4.18-22; Lucas 5.1-11)

¹⁶Ina quëran Cariria sono' yonsanquë
pa'sahuaton, cato' sami camayoro'sa'
quënanconin. A'naso' Simon itopi. Iinë'
riti të'yatapi sami macacaiso marë'.
Iinso' Antërisë itopi.

¹⁷—Huëco' iyaro'sa', ca imaco a'chin-
chinquema'. Sami manamaso pochachin
piyapi'sa' masarama' Yosë imacaiso
marë', itërin Quisosori.

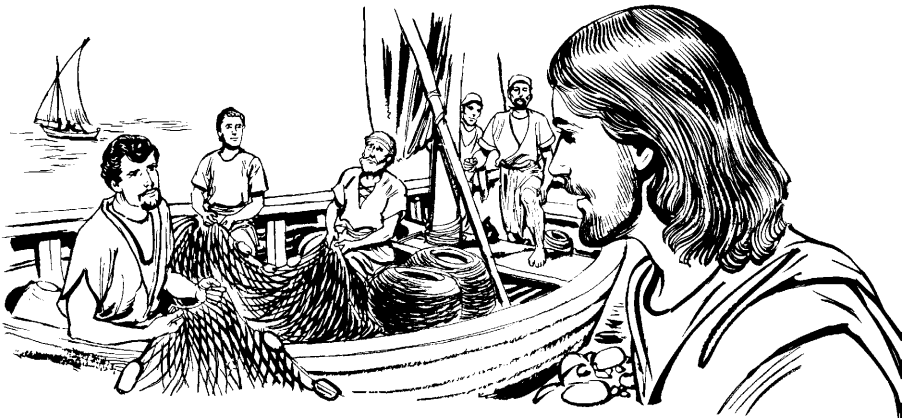
¹⁸Napotohuachina, ritinëna' pata-
huatona' Quisoso imapi huachi.

¹⁹Amashamiachin Santiaco, Coansha,
inapitanta' quënancoantarín. Sipitio
hui'ninpita inahuaso'. Pa'pinarë'
potiquë huënsëatona', ritinëna' paso-
napi. ²⁰“Huëco' pa'ahua', ca imaco,”
itohuachina, pa'pin, inpriatonënpita,
inapita potiquë patahuatona', Quisoso
imapi.

Sopai a'parinso'

(Lucas 4.31-37)

²¹Ina quëran Capinaomoquë canconpi.
Chinoto tahuëri nanihuachina, cotioro'sa'
niyontonpiso pëiquë ya'conin. Inaquë
a'chinarin. ²²Chiniquënanantona'pi
pochin a'chinarin. Co cotio maistro'sa

pochin a'chininhué! Napoaton a'chininso' natanahuatona', piyapi'sa' pa'yanpi: “¡Ma'pitacha Quisoso nitotërin paya!” topi. ²³Naporo' a'nara' quëmapi inaquë ya'huërin. Sopairi ya'coancantaton, camairin ni'ton, pa'pi co noyahué' yonquirin. Quisoso quënanahuaton, chiniquën nontërin. Sopairi chachin anonin.

²⁴—¡Tananpitocoi! Quëmaso' Quisoso quën, Nasaritoquë ya'huëran. Nohuiterainquën. Yosë quëran o'maton noya ninan. ¿Ma'ta' quëma onpotaponcoi? ¿Ata'huantaponcoi ti? itërin.

²⁵Itohuachina, Quisosori itapon: —¡Ta'tëquë! ¡Iso quëmapi quëran pipimiatëquë! itërin.

²⁶Napotohuachina, quëmapi chiniquën apa'tanin. Naporahuaton chiniquën “yai” ta'so chachin, sopai pipirin. ²⁷Ya'ipi piyapi'sa' pa'yanahuatona', ninontapi:

—¿Ma'pítata' ni'sarëhuaso'? Quisososo' co a'napita pochin a'chininhué! Chini chiniquën nanantaton, sopairo'sa quëran huaré' camaihuachina, natëpi, topi.

²⁸Shiarahuaton, Quisoso naporinso' ya'ipi Cariria parti nahuinin.

Simon Pitro a'shatën anoyatërinso'

(Mateo 8.14-15; Lucas 4.38-39)

²⁹Ina quëran niyontonpiso pëi quëran pipirahuatona', Simon, Antërisë, inapita ya'huëpiquë pa'pi. Santiago, Coansha, inapitanta' pa'pi. ³⁰Simon a'shatën chiniquën sapoton, quëhuënárin ni'ton, Quisoso sha'huitopi. “A'shacha saporin ta'a,” itopi.

³¹Inaquë paaparahuaton, maimirarahuatón, opatërin. Naporo chachin sapo otanotërin. Otanotahuaton, inari chachin a'carin, o'shitërin, napotërin.

Na'a cania'piro'sa' anoyatërinso'

(Mateo 8.16-17; Lucas 4.40-41)

³²I'huanaquë nani pi'i ya'conahuaso', na'a cania'piro'sa' quëpi. Sopairi

ya'coancantërinso'pitanta' quëpi. ³³Ya'ipi ya'huëhuano'santa', ninano' ya'coanaquë niyontonpi Quisoso nicacaiso maré!.

³⁴Naporo' notohuaro' cania'piro'sa' anoyatërin. Nisha nisha caniori maninsopita anoyatërin. Na'aya'pi sopairo'sari ya'coancantërinso'pitanta' inquitërin. Sano yonquipi huachi. Sopairo'sari ina nohuitatona', yasha'huipirinahué!, Quisoso co nohuantërinhué' ni'ton, ta'topi huachi.

Caririaquë a'chintëra'piarinso'

(Lucas 4.42-44)

³⁵Tahuëririnquë co'huara noya huënihuayantërasohué!, Quisoso huënsërahuaton ninano quëran pipirin. Co piyapi ya'huërinquëhué! Yosë nontacaso maré! inaoraíchín pa'nin. ³⁶Simonso' capayatopirinhaué!, co Quisoso quënanatonhué!, a'napitarë chachin pa'nin yonípon. ³⁷Quisoso quënanconahuatona':

—Notohuaro' piyapi'sa' yonissarinëquën, itopi. Itopirinahué!, Quisosori itërin:

³⁸—Huëco' iyaro'sa', a'na partinta' pa'ahua'. Ya'cariya ninanoro'saquë pa'ahua'. Inaquënta' pënënta'huaso' ya'huërin. Ina maré! Yosë a'paimarinco ni'ton, huë'sarahuë, itërin.

³⁹Ina quëran ya'ipi Cariria parti pa'sahuaton, niyontonpiso pëiro'saquë pënëntëra'piarin. Naporahuaton, sopairo'sari ya'coancantërinso'pitanta' inquitëra'piarin.

Chana caniori maninso'

(Mateo 8.1-4; Lucas 5.12-16)

⁴⁰Naporo' a'na quëmapi huë'nin, chana caniori maninso'. Quisoso huëcapairahuaton, isonquirin. Isonahuaton, itapon:

—Nohuantohuatón, nanitëran anoyatancoso'. Anoyatoco topirahué!, itërin.

⁴¹Quisosori nosoroaton, së'huarin.

—Nohuantërahuë mini iyasha. ¡Noyatëquë huachi! itërin.

⁴²Itohuachina, a'naroáchin canio inquirin. ⁴³⁻⁴⁴Naporo chachin Quisosori chiniquén pënënin.

—¡Ama insonta' sha'huitëquësohuë'! Corto hua'ainchin sacatërinquë paaton, noyatëranso' a'notonquë' ni'inquën. Naporahuaton, Moisésë sha'huirinso' quëpaquë' noyatëranso' nitotacaiso marë', itërin. Ina quëran a'parin huachi.

⁴⁵Napotopirinhuë', papon pochin ya'ipi piyapi sha'huitëra'piarin. “Quisoso anoyatërinco,” itëra'piarin. Ya'ipi naporinso' nahuinin. Napoaton piyapi'sa' ni'tërantapaquë co huachi Quisoso iratërinhuë'. Co huachi nanitërinhuë' a'ninquëchin ninanoro'saquë paca-caso'. Co piyapi'sa' ya'huërinquëhuë' ya'huërarin. Ina niponahuë', ya'ipi parti quëran huë'pi nicapona'.

Apia anoyatërinso'

(Mateo 9.1-8; Lucas 5.17-26)

2 ¹Cara tahuëri quëran pochin Capi-naomoquë huëantarin. “Pëinëinquë Quisoso ya'huarin,” topi. ²Natantahuatona', notohuaro' piyapi'sa' niyontopni. Pëi' ya'sotahuatona', ya'coana aquëtëran huarë' yamopi. Yosë nanamën sha'huirarin, natanapi. ³Naporo chachin catapini quëmapi'sa' huëcatona', apia pë'sara'huayaquë quëshipi. Hua'qui' co nanitërinhuë' huanicaso', quëhuënarin. ⁴Quisosoquë yaquëpapurinahuë', hua'huayátërahuë' piyapi'sa' ni'ton, co nanitopi-huë' ya'conacaiso'. Ya'shotopi. Napoaton pëi' nanpëtahuatona', a'canpiso pi'pian o'quirahuatona', pë'sara'huayarë chachin anohuaramapi. Quisoso pirayan acomapi huachi. ⁵Quisosori ni'sahuaton, “Ma noya isopita natërinaco,” ta'ton, apia itapon: —Oshanën apia'hua inquitaranquën huachi, itërin.

⁶A'naquën cotio maestro'sa' inaquë huënsëpisopitaso', cancanëna quëran

yonquirápi: ⁷“¿Ma quëmapita' isoso' Yosë yaya'huëretërin? Co însonta' nanitërinhuë' oshanënpoa' inquitinpoaso'. Yosëíchin nanitërinso',” topi yonquiatona'. ⁸Topinan yonquirapirinahuë', yonquipiso nitotaton Quisosori itapon:

—¿Onpoatomata' co noyahuë' yonquirapiramaco? ⁹Canpitaso naporama': “Piyapinpoa a'napita oshanën inquitacaso', co nanitërehuahuë'. Apia camaiatë': ‘Huaniquë' apia'hua. Pë'sara'huanën masahuaton, noya paquë huachi, itacasonta' co nanitaparëhuahuë',” tënama'. ¹⁰Caso nipirinhuë' Yosë quëran quëmapico ni'to, nanan quëtërinco piyapi'sa' oshanëna' inquitahuaso marë'. Canpitanta' ina nitotacamaso marë' iso apia anoyatarahuë, tënin.

¹¹Ina quëran apia itantarin:

—¡Huaniquë' apia'hua! Pë'sara'huayanën masahuaton, ya'huëranquë paquë huachi, itërin. ¹²Itohuachina, a'naroáchin noyatahuaton, huanirin. Pë'sara'huaya masahuaton, ya'huërinquë paantarin. Ina ni'sahuatona', piyapi'sa' pa'yanpi.

—¡Ma noyacha Yosëso ni'ton, a'naroáchin anoyatërin paya! Co onporonta' ina pochin ni'chinëhuahuë', topi.

Nihui Quisoso imarinso'

(Mateo 9.9-13; Lucas 5.27-32)

¹³Naquëranchin panca sono' yonsanquë Quisoso paantarin. Inaquë hua'huayátërahuë' piyapi'sa' huë'pachinara, a'chintarin. ¹⁴Ina quëran na'huëpon pochin, Nihui quënanconin. Arpio hui'nin inaso'. (Matio itopi anta'.) Coriqui Noma copirno marë' ma'patërinquë huënsëarin. Quisosori itapon: —Huëquë' iyasha imaco, itërin. Itohuachina, huanirahuaton Quisoso imasarin huachi.

¹⁵Ina quëran pëinëinquë Quisoso quëparin coshatacaso marë'. Ca'tano'sanënpitarë' coshatapatapi. Na'a

piyapi'sa' huè'pi coshatatona' Quisoso nohuitacaiso marè'. A'naquèn copirno marè' coriqui ma'patona'piro'sa'. A'napi-tanta' oshahuano'sa' itopiso'. Inahuanta' Quisoso yaimápi. ¹⁶A'naquèonta' cotio maistro'sa', parisioro'sa', inapitari ni'sa-huatona', ca'tano'sanènpita natanpi:

—¿Onpoatonta' maistrónema' oshahuano'sapitarè' coshatarin? Copirno marè' coriqui ma'patona'piro'santa' co noyahuè' nipirinahuè', inapitarè' coshatarin, itopi.

¹⁷Natanahuaton, Quisosori itapon:

—Isopitaso' tēhuēnchachin nohuan-tērinaco imainacoso'. Ni'co'. Cania'-piro'saso' notoro nohuantopi. “Co caniorahuè’,” topatēraso', co notoro nohuantērēhuè'. Inapochachin canta' oshahuano'sa' pēnēna'huaso marè' o'marahuè. “Co noyahuè' yonquiramasopita naniantatoma', Yosè chachin tahuērētantaco’,” itērahuè. A'napitaso nipirinhuè': “Quiyaso' noyacoj,” topiso marè' co na'con a'chintērahuè', itērin.

Nasha nanan a'chininso'

(Mateo 9.14-17; Lucas 5.33-39)

¹⁸Naporo' Coansha Paotista imapiso-pitaso ayonatona', Yosè nontapi. Parisio imapisopitanta' inapoapi. Napohua-chinara, a'naquēni paaparahuatona', Quisoso natanpi:

—Coansha imapisopitaso' ayonatona', Yosè nontapi. Inapochachin parisio imapisopitanta' nisapi. ¿Onpoatonta' imarinēnsopitaso' co inapopihuè'? itopi.

¹⁹—Ca ya'huarahuè ni'ton, co sēto-pihuè'. Ni'co'. Quēmapi sa'acaso marè' piyapi'sa' amatohuachina, coshata-tona', capa cancantopi. Nipayarinso-pita huè'pachinara, coshatopi. ²⁰A'na tahuēriso nipirinhuè' inimiconēnpitari sa'ana'pi masapi. Quēpatohuachina', sētapi huachi. Co huachi yonquiapi-huè' coshatacaiso', tēnin.

²¹Itahuaton: “Ni'co'. A'morèso noyá mocahuachina, co nasha nē'mētèquē pa'pitèrēhuè'. Nasha nē'mētèquē pa'pitèrē' naporini, naquēranchin panca panca noshataanta'itonhuè'. ²²Sha'moronta' yonquico'. Huino sha'moro' nipachina, co sha'huètè' morsa mocaró' nininquē ta'panèhuè'. Inaquè ta'panè' naporini, a'naróachin nopoiton, nichinia'itonhuè'. Naporahuaton morsanta' tapiitonhuè'. Napoaton sha'moro' huinoso' nasha morsaquè ta'panè'. Huino, morsanta' noya nisarín huachi,” itērin Quisosori. (Iraca inachintopiso' naniantatona', nasha nanan imacaso' ya'huērin, tapon napotērin.)

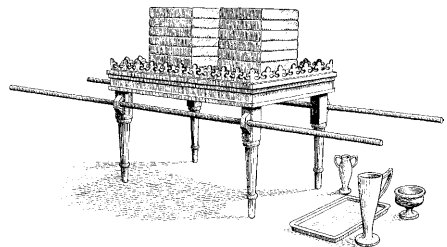
Chinoto tahuēri naporinso'

(Mateo 12.1-8; Lucas 6.1-5)

²³Ina quēran a'na chinoto tahuēri nanihuachina, tricolor' Quisoso pēn-tontarin. Ca'tano'sanēnpitaso papona pochin, a'naya a'naya trico moto maraapi. ²⁴Ina nicatona parisioro'saso':

—¡Ni'què!, Maistro! Chinoto tahuēri nipirinhuè', ca'tano'sanēnpita trico-raya i'shorayarapi. Co ipora tahuē-riso' pi'pisha tēranta' sacatacasohuè' nipirinhuè'. ¿Onpoatonta' co Moisésè pēnētērinso' natēpihuè'? itopi.

²⁵⁻²⁶—Yosè quiricanèn ¿co nontēra-mahuè' ti? Iraca Tapi tanahuachina, Yosè pēinēnquē ya'conin. Apiataro corto hua'an ni'so' ya'conahuaton, pan Yosè marè' acopiso' ca'nin. Ca'ta-ninsopitanta' quētērin, ca'pi anta'.

Corto hua'ano'sáchin ina pan capacaso nipirinhue', co ina maré' Yosëri no'huirinhue', itërin.

Ina quëran itantarín: ²⁷—Piyapi'sa' nosoroaton, chinoto tahuëri acorin noya ya'huëcaiso maré'. Co tahuëri chinotacaso' na'con na'con yonquirinhue'. Piyapi'sa' na'con na'con nosororin. ²⁸Yosë quëran caso quëmapico ni'to, chiniquënanantërahuë. Ma'sona noya nicacaso' sha'huichinquëma'. Chinoto tahuëri ma'sona co nicacasonta' sha'huichinquëma', itërin.

Imirin tachitërinso'

(Mateo 12.9-14; Lucas 6.6-11)

3 ¹Naquëranchin niyontonpiso pëiquë Quisoso ya'conconin. Inaquë apia quënanconin. Imirin tachitërin ni'ton, co nanitërinhuë' sël'quëtacaso'. ²“Chinoto tahuëri anoyatomara,” ta'tona', parisioro'sari ni'sápi sha'huirapicaico maré'. ³Naporo' apia itapon:

—Huë'sahuaton, huancánachin huaniquë', itërin.

⁴Inaquë nipachina, piyapi'sa' itapon:

—Chinoto tahuëri noya nicacaso' ya'huërin. Co ahuëtacaso', co tëpatacaso', co inapita nicacaso' ya'huërinhuë'. Cania'pi tananpituhatoso', co nosoroarahuë'. Nipirinhue', nosoroato anoyata'huaso' ya'huërin, tënahue' caso'. ¿Ma'ta' tënama canpitaso'? itërin.

Natanaponaraihuë', co manta' topihuë'.

⁵Co a'panitohuachinarahuë', a'naya a'naya ni'sarin. Co natantochináchinhuë' cancantopi ni'ton, no'huirë pochin cancantaton, co noyahuë' ni'nin. “Co nosoropihuë',” ta'ton, pa'pi sëtërin.

—Imiran iyasha ihuëquë', itërin.

Ihuëhuachina, a'naroáchin noyatërin. ⁶Parisioro'saso' no'huitatona', pipipi. Irotisë piyapinënpita quënanconahuatona', ninontopi Quisoso tëpacaiso maré'.

Sono' yonsanquë a'chininso'

⁷Quisososo' panca sono' yonsanquë paantarín. Ca'tano'sanënpitaré' pa'nin. Na'a piyapi'sari imasapi. A'naquën Cariria parti quëran huë'pi. ⁸A'naquëonta' Cotia parti quëran huë'pi. Quirosarin quëran, Itomia quëran, Cortanii' aquëtëran quëran, Tiro quëran, Siton quëran, ina quëranpita hua'huayátërahuë' huë'pi. Quisoso naporinso' natantahuatona', nicapona' huë'pi. ⁹⁻¹⁰Na'a piyapi'sa' nani anoyatërin ni'ton, ya'ipi cania'piro'sa' huë'sapi. Na'a piyapi'sa' ni'ton, ya'sëratërarahuatona', huë'sapi Quisoso sël'huacaiso maré'. “Së'huahuato, anoyatarinco,” ta'tona', naporapi. Napoaton ca'tano'sanënpita itapon: “Poti amasha quëpaco' inaquë huënsëato a'chinchin. Notohuaro' piyapi ni'ton, ya'quëëtohuachinaco,” itërin.

¹¹Sopairo'sari ya'coancantërinso'pita' huë'pi. Quisoso quënanahuatona', nocotapataquëchin isonquipi.

—¡Quëmaso' Yosë hui'ninquën! itopi chiniquënanontatona'. ¹²Inariso nipirinhue', chiniquënanpënënin: “¡Ama piyapi'sa' anohuitocosohue'!” itërin.

Shonca cato'

ca'tano'sanënpita acorinso'

(Mateo 10.1-4; Lucas 6.12-16)

¹³Ina quëran Quisoso a'na motopia' huaquë paantarín. Nohuantërinso'pita përapachina, paapapi. ¹⁴Na'a a'chintërinso'pita ya'huëpirinahuë', shonca cato' quëmapi'sa' huayonahuaton, acorin. “Nani tahuëri iyaro'sa' ca'tanco a'chinchinquëma'. Ina quëran a'pararanquëma' piyapi'sa' pënënacamaso maré'. ¹⁵Chiniquënanan quëchinquëma' sopairo'sa' a'pacamaso maré',” itërin. ¹⁶Shonca cato' ca'tano'sanënpita acorin. A'naso' Simon. Nisha nininën acotërin. Pitro itërin. ¹⁷Santiago, Coansa, inapitanta' acorin.

Sipitio hui'ninpita inahuaso'. Nisha nininën inapitanta' acotaantarín. Poaniquisè itèrin. ("Huira pochín," tapon napotèrin.)¹⁸ Antè-risè, Pinipi, Partoromi, Matio, Tomasè, Tatio, inapitanta' acorín. A'nanta' Santiaco itopi. Arpio hui'nin inaso'. A'na Simonta' acorín. Iráca copirno no'huina'piro'sa' imapirínhuè', iporaso' Quisoso imasarin huachi.¹⁹ Cotasè Iscariotinta' acopirínhuè', a'na tahuèri inari sha'huirapiarinso'.

Sopai hua'an minsèrinso'

(Mateo 12.22-32; Lucas 11.14-23; 12.10)

²⁰Ina quèran a'na pèiquè pa'pi. Naquèranchín notohuaro' piyapi'sari huècapaiantapi ni'ton, co nanitopihuè' capacaiso tèranta'.²¹ Quisoso quèmopinènpitari natantahuatona', "Nani hua'yantèrin," topi. Napoaton Quisoso quèpacaiso marè' huècapaipirínahuè'.

²²Cotio maestro'santa' Quirosarin quèran o'marahuatona', taponá: "Sopai hua'an Piirsipo itopisori ya'coancantèrin ni'ton, nani ma'sha nanitaparin. Inari chiníquèn nanan quètèrin sopairo'sa' a'pacaso marè'," toconpi.

²³Quisosos nipirínhuè' piyapi'sa' pèra-sahuaton, pènènto nanan sha'huitèrin ayonquicaso marè'. "Sopairo'sa capini co onporonta nia'pacaiso ya'huèrinhuè'.²⁴ Ni'co'. Ninanoquè ya'huèpisopita nino'huipi naporini, yanquè'itonahuè'. Co huachi inaquè ya'huè'itonahuè'.²⁵ Quèmopinèna capininta' nino'huipi naporini, inapitanta' yanquè'itonahuè'.²⁶ Inapochachin Satanásè sopairo'sarè' nino'huipi naporini, co huachi hua'a-nèna niitonhuè'. Co huachi chiníquèn nanan ya'huèchitonhuè'.

²⁷Quèmapi chiníquèn nipachina, pèinèn noya a'pairin. Co insonta' nanitèrinhuè' ya'conaton ma'shanènpita matacaso'. A'nariso nipirínhuè' ina quèran chini chiníquèn ni'ton, huècapairahuaton

minsèirin. Tonporahuaton, ma'shanènpita quiquitèrin huachi.

²⁸Oshanèma marè' sètohuatama', Yosè ya'ipi oshanèma' inquitarinquèma'. Pinopatama', inanta' inquitarinquèma'.²⁹ Nipirínhuè', Ispirito Santo pinotoma' oshahuanpatama', ina oshanèmaso' co inquitarinquèmahuè'. Onpopionta' ana'intinquèmaso' ya'huèrin," itèrin.

³⁰"Sopairi ya'coancantèrin," topiso marè' Quisoso napopènèntèrin.

Quèmopinènpita pochín nininsopita

(Mateo 12.46-50; Lucas 8.19-21)

³¹Ina quèran a'shin, iinpita, oshinpita, inapita canquiponaraihuè', co ya'conpihuè'. Aipiran huanirahuatona', Quisoso amatopi.³² Quisoso ahuanapanitona', tahuishin miáchin huènsèpisopitari sha'huitopi:

—Ni'què' Maestro. Mamaparin, iyaparinpita, oshiparinpita, inapita huècatona', aipiran huanirapi. Yanontèrinènquèn, itopirínahuè'.

³³⁻³⁴—Mamahuè, iyahuèpita, oshihuèpita inapita pochín ni'nahuè'sopita sha'huichinquèma' nitotoco', itèrin.

Piyapi'sa' tahuishin miáchin huènsèrantapaiso' ni'sarin quèran itantapon:

—Isopita imarinaco ni'ton, iyahuèpita, oshihuèpita, mamahuè, inapita pochín nicato nosororahuè.³⁵ Yosè natèpisopita iyahuèpita pochín ni'nahuè. Sanapi'santa' Yosè nanamèn natèhuachina', oshihuèpita pochín ni'nahuè. Payaro'santa' imapachinaco, mamahuè pochín ni'nahuè, itèrin.

Pa'sarayarín quèran a'chininso'

(Mateo 13.1-9; Lucas 8.4-8)

4¹Naquèranchín sono' yonsanquè Quisoso a'chiantararin. Inaquè notohuaro' piyapi'sa' niyontonpi

natanacaiso maré'. Hua'huayatëra-hué' tancapitohuachinara, potiquë ya'conahuaton, huënsëmarin. Inaquë yanponapirarin. Ya'huërë' piyapi-saso' ii' yonsanquë yamorapi. ²Nisha nisha pënënto nanan a'chintarin. Ma pochinsona Yosë nanamën nininso' ayonquicaso maré' a'chintarin.

³A'chintaton, itapon: "Natanco a'chinchinquëma'. A'na quëmapi sha'tapon pa'sarin. ⁴Na'a trico pa'sarayarin papotacaso maré'. Pa'sarayahuachina, a'naquën ya'pirin iraquë huaré' anotërin ni'ton, inairaro'sari huëcapairahuatona', pë'yaquipi. ⁵A'naquën ya'pirin na'piroquë pa'sarayarin, pi'pian pi'pian no'pa' ya'huërinquë. Inaquë, shiarahuaton, papotopirinhué'. ⁶Pi'iri chiníquën picahuachina, yaahirin. Pi'pishara'huaya itëhuanin ni'ton,

ahuirin huachi. ⁷A'naquën ya'pirionta' nahuanoquë pa'sarayarin. Inaquë papotopirinhué', nahuano'santa' papotërin. Shia a'shinahuatona', imotërin. Napoaton co nitërinhuë'. ⁸A'naquënso nipirinhué' noyaro'paquë pa'sarayarin. Inaquë noya papotërin. A'shinpachina, sha'nin quëran na'con na'con nitërin. A'naquën ya'pirin cara shonca, cara shonca nitërin. A'naquëonta' saota shonca, saota shonca nitërin. A'naquënso' pasa, pasa nitochanin," itërin.

⁹Itahuaton: "Huëratëhuanpatama', noya natanatomaco, yonquico'," itaantarin.

Pënënto nananquë a'chininso'

(Mateo 13.10-17; Lucas 8.9-10)

¹⁰Niyontonpisopita pa'pachinara, a'naquën imapisopita co pa'pihuë'.

Shonca cato' ca'tano'sanënpitarë chachin co pa'pihuë'. "Apira a'chintërancoiso' co noya nitotëraihuë'. ¿Ma'ta' tapon naporan?" itopi. ¹¹Itohuachinara, Quisosori itapon: "Onpopinsoa Yosë hua'anëntërinso' co a'napita nitotopihuë'. Co imarinacohuë' ni'ton, co nitotopirinahuë', canpitaso' carinquëma' a'chinchinquëma'. Yosë nanamën no'tëquën nitotacamaso marë' a'chinchinquëma'. A'napitaso nipirinhue' pënënto nanan quëransáchin a'chintarahue'. ¹²Inapitaso' co yanatërinacohuë' ni'ton, natanapona'raihuë', co natëtapihuë'. Ma'sona ninahuësonta' nicaponaraihuë', co yonquiapihuë'. Imarinaco naporini, oshanëna' inquitahuato anoyacancan-chitohuë'," itërin.

Tricoraya tapon naporinso'

(Mateo 13.18-23; Lucas 8.11-15)

¹³Naquëranchin Quisosori ca'tano'-sanënpita itantapon: "Achin sha'huitëranquëmaso' ¿co nitotëramahuë' ti? Co inaya tëranta' nitotohuatamahuë', ¿onporahuatomacha ya'lipiya nitotërë'-pëinquëmaya? Carinquëma' nipachin anitochinquëma'. ¹⁴Tricoraya pa'sarayarëso pochin Yosë nanamën ya'ipi parti a'chinë'. ¹⁵A'naquën piyapi'sa' iraquë huarë' pa'sarayarinso pochin nipi. Yosë nanamën natanpirinahuë', a'naroáchin Satanasë huë'nin. Yosë nanamën natanpiso' osërétiirin. Ama natëcaiso marëhuë' ananiantërin. ¹⁶A'naquën piyapi'santa' na'piroquë pa'sarayarinso pochin nipi. Yosë nanamën natanahuatona', a'naroáchin pa'yatatona', natëpirinahuë', ¹⁷co cancanëna quëran huarë' natëpihuë'. Co chiniquën cancantatonahuë', co natëmiatopihuë'. Yosë nanamën yaimapi ni'ton, a'napitari tëhuapi, no'huipi, napotopi. Napo-huachinara, Yosë nanamën yaa'popi.

Ma'sha onpohuachinara, a'naroáchin nanamën a'popi. ¹⁸A'naquën piyapi'santa' nahuanoquë pa'sarayarinso pochin nipi. Yosë nanamën natanpirinahuë', ¹⁹ma'sharáchin yonqui. 'Na'a coriqui, ma'sha, inapita ya'huë-tohuachincoi, noya cancantarai,' topi. Napoaton nahuano'sari imotërinso pochin, nani ma'sha nohuantatona', Yosë nanamën naniantopi. Co imamiatopihuë'. ²⁰A'naquënso nipirinhue' noyaro'paquë pa'sarayarinso pochin nipi. Yosë nanamën noya natanpi. Natanahuatona', cancanëna quëran natëpi. Sharo'sa' nisha nisha nitërinso pochin natëtopi. A'naquën ya'pirin cara shonca, cara shonca nitërinso pochin noyamiachin imapi. A'naquëonta' saota shonca, saota shonca nitërinso pochin noya imapi. A'naquënso' pasa, pasa nitërinso pochin ya'ipi cancanëna quëran imatona', noya noya imapi huachi," itërin.

Nanparin pochin nininso'

(Lucas 8.16-18)

²¹Naquëranchin Quisosori itaantarin: "Ni'co' iyaro'sa'. Nanparin i'chinpihuatëra, ¿co i'mëanaquë po'morëhuë' pa'? Co pë'saraanaquë tëranta' acorëhuë'. Nanparin aconanquë acorë' noya a'pinacaso marë'. ²²Iporaso' ma'sha noyá po'opinán pochin ni'ton, co insonta' nitotërinhuë'. A'na tahuëriso nipirinhue' ya'lipiya nitotapi. ²³Huëratëhuanpatama', noya natanatomaco, yonquico'," itërin.

²⁴Ina quëran napotaantarin: "Natanpatama', noya yonquico'. Onpopinsoa a'napita nitohuatama', inapochachin Yosënta' nitarinquëma'. Aquë aquëtë chachinhuë nipon quëtarinquëma'. ²⁵Noya natëhuatama', na'con na'con nitotarama'. A'naquënso nipirinhue', 'Nani nitotërahuë', topirinhue', co

yanatëpihuë'. Napoaton Yosëri tananpitarin. Inapotohuachina, pi'pian tëranta' nitotopiso', ya'ipiya naniantapi," itërin.

Ya'pirin papotërin quëran a'chininso'

²⁶Ina quëran napotaantarin:

“Yosë hua'anëntërinso' a'chinchinquëma'. Iminquë sha'tërëso pochin ninin. ²⁷Sha'tërinso piquëran tashihuachina, hua'anën huë'ërin. Tahuërihuachina, huënsëantarin. Nani tahuëri naporárin. Oshaquëran sha'ninso' pichopitahuaton, papotërin. Onporohuatonso' papotërinso' co nitotërinhuë'. ²⁸Sha'pachina, inaora nohuanton, no'pa quëran papotërin. Nani a'shinpachina, huënsharatërin. Nani huënsharatahuaton, nitërin. ²⁹Ya'pirin cayahuachina, nani noya macacaso' ni'ton, manin huachi,” tënin. (Inapochachin Yosë nanamën sha'huitohuatëhua', ina nohuanton, oshaquëran a'naquën natëtapi.)

Mostasaraya pochin nininso'

(Mateo 13.31-32; Lucas 13.18-19)

³⁰Ina quëran sha'huitantarin:

“¿Ma'pochinta' Yosë hua'anëntërinpoaso' ninin? ¿Ma quëranta' nanitëre' ina yonquicaso'? ³¹Mostasaraya no'paquë sha'nëso pochin ninin. Mostasarayaso' hua'huishin. A'napita ya'pirin quëran pi'pi pi'pishara'huaya. ³²Pi'pira'huaya niponahuë', sha'patëra, panca panca papotërin. A'napita sharo'sa quëran panca panca ta'an ninin. Panca sé'patohuachina, inairaro'sa' na'iyatona', inaquë pëipi,” itërin.

Ma'pochinsona nininso'

(Mateo 13.34-35)

³³Ina pochin Quisosori piyapi'sa' a'chintarin. Na'a pënënto nanano'sa quëran ayonquiarin. Natantiinpichin

a'chintarin. ³⁴Napoaponahuë', pënënto nanan quëransáchin a'chintërin. Ina quëran ca'tano'sanënpitaráchin ya'huëhuachinara, oshaquëran a'chintantarin no'tëquën yonquicaiso marë'.

Ihuan a'parinso'

(Mateo 8.23-27; Lucas 8.22-25)

³⁵Naporo' tahuëri chachin nani tashirarapaso', ca'tano'sanënpita itapon: —Sono aquëtëran pa'ahua', itërin.

³⁶Nani piyapi'sa nontahuaton, Quisoso potiquë ya'comarin. Napohuachina, ca'tano'sanënpitarë chachin pa'pi. Naporo' a'napitanta' nisha potiro'saquë pa'pi. ³⁷Paaquëya', panca ihuani manin. Co'sacairi poti opoto opototahuaton, nani yamëntairapirinhuë'. ³⁸Ya'huëre Quisososo', huanconënuquë motonan motoantahuaton, huë'ërarin. Ca'tano'sanënpitari ochinanpi:

—¿Catahuaco'i Maistro chimiitarihua'! ¿Co ina yonquiranhuë' ti? itopi.

³⁹Huanintarahuaton, ihuan a'parin. Sononta' camaiton:

—¿Sanoquë! ¿Copi tëquë huachi! itërin. Itohuachina, ihuan copitënin. A'naroáchin sanoirin.

⁴⁰—¿Onpoatomata' t'ë'huataramaso'? ¿Co Yosë natëyatëramahuë' ti? itërin.

⁴¹Pa'pi pa'yanahuatona', ninontopi: —¿Ma quëmapicha isoso' ni'ton, ihuan a'parin nicaya? Sononta' a'naroáchin asanoirin, nitopi.

Sopairo'sari ya'coancantërinso'

(Mateo 8.28-34; Lucas 8.26-39)

5 ¹Ina quëran, sono' aquëtëran Quirasa parti itopiquë canconpi. ²Quisoso nani nonshihuachina, a'na quëmapiri na'pi nanin quëran pipirahuaton, nacapirin. Sopairi ya'coancantërin ni'ton, co huachi noya yonquirinhuë'. Hua'yantërin. ³Na'pi naninquë

chimipiro'sa' po'mopiquë ya'huërin. Pa'pi chiniquën ni'ton, co catinaquë tëranta' nanitopihuë' tonpocaiso'.⁴ Na'aro' catinaquë tanpaquën tonpota-huatona', pa'on tonpotopirinahuë', oshitërachinin. Co incariso tëranta' nanitërinhuë' minsëcaso'.⁵ Nani tashi', nani tahuëri iratárin. Na'pi naninquë, motopiquë inaquëpita pa'sápaton, chiniquën yaitárin. Na'piquë nipë'sharárin.⁶ Quisoso aquë quëran quënanahuaton, ta'aquirin. Quisoso nocotapataquë isonquirahuaton, mosharin.⁷⁻⁸ Napo-huachina, Quisosori nosoroaton, a'naroáchin sopai nontërin.

—¡Iso quëmapi quëran pipico huachi! itërin. Ina natanahuaton, sopairi chiniquën a'panirin.

—¿Ma'ta' yaonpotarancoi? Quëmaso' Quisomonquën, Yosë hui'ninquën ni'ton, chini chiniquën nanantëran. Yosë marë' ama apira aparisitocoisohuë', itërin.

⁹—¿Ma'ninquënta' quëmaso'? itërin Quisosori.

—Na'acoi ni'toi, “na'a huaranca,” itërinacoi.¹⁰ Ama a'na parti a'pacoisohuë', tosapi.¹¹ Ina ya'cariya notohuaro' coshiro'sa' panënuquë coshatapi.

¹²—A'pacoí coshiro'saquë tëranta' ya'coanta'ii, tosapi.

¹³—Inta nipachin, inaquë paatoma' ya'conconco', itërin. Itohuachina, sopairo'sa' pipirahuatona', coshiro'saquë ya'conconpi. Ina quëran ya'ipi coshiro'sa', cato huaranca pochin nipirinahuë', hua'yantatona' ta'api. Tahuan pa'tatona', sonoquë niitopi. Inapoatona', taquiitopi.

¹⁴Coshi a'paina'piro'saso' ni'sahuatona', ta'arë'nachin ninanoquë ya'huëpisopita sha'huitonpi. Ninano pirayan ya'huëpisopitanta' a'naya a'naya sha'huitëra'piapi. Natantahuatona', “¿Ma'ta' onpocaiso'?” ta'tona', pa'pi nicapona'.

¹⁵Quisosoquë canquirahuatona', quëmapi hua'qui' hua'yantërinso' quënanqui. Nani a'moanaton, noya huënsërarin. Na'a sopairo'sari ya'coancantopirinahuë', noya yonquiantarin. Co huachi hua'yantërinhuë'. Napoaton pa'yanpi.¹⁶ “Quisosori anoyatërin. Sopairo'sa' a'pahuachina, coshiro'saquë ya'conconpi. Inapohuachinara, tahuan pa'tahuatona', sonoquë taquiitopi huachi,” itopi ni'pisopitari.¹⁷ Natanahuatona', piyapi'sa' tëlhuatopi: “A'na parti paquë,” itopi Quisoso nontatona'.

¹⁸Quisoso potiquë ya'conaso', hua'yantërinsoari huëcapairahuaton, itapon: “Canta' imainquën,” itërin.¹⁹ Quisososori nipirinahuë' co nohuantërinhuë'.

—Ya'huëranquë iyasha paantaquë'. Quëmopinënpita sha'huitonquë'. “Siniro noyá anoyatërinco. Na'con nosororinco,” itëquë', itërin Quisosori.

²⁰Napotohuachina, pa'nin. Ticaporisë parti sha'huirapiarin. “Quisoso nóya anoyatërinco,” itëra'piarin. Natanahuatona', “¡Ma'pitacha sha'huirin paya! ¡Ma noya catahuarin!” topi ya'ipiya.

Sanapi anoyatahuaton, Cairo hui'nin ananpitaantarinso'

(Mateo 9.18-26; Lucas 8.40-56)

²¹Quisososori pëntonquiantarahuatona', na'a piyapi'sa' quënanquirin. Sono' yonsanquë huëcapairahuatona', tanca-pitopi.²² Naporo' a'na cotio hua'an Cairo itopiso huë'nin. Inaso', niyontopiso pëi' hua'an ya'conin. Quisoso quënanquirahuaton, nantën pirayan isonquirin:

²³—¡Hui'nahuë Siniro, chiminarin! Huëquë'. Së'huaquiton, anoyatoco, chiminpachin, itárin.

²⁴—Inta nipachin, tosahuaton, imarin. Na'a piyapi'santa' imasapi ni'ton, Quisoso ya'quëëtërapí.²⁵ Paaquëya', a'na sanapiri

imaquiarin, hua'qui' panca huënai' a'parinso'. Nani shonca cato' pi'ipi co sanorinhuë'. ²⁶Na'a notoro'sari nonëp-rinahuë', na'con parisitárin. Nani ya'ipi coriquinën i'quiaponahuë', co manta' noyatërinhuë'. Aquëtë chachin nisarin. ²⁷⁻²⁸Quisoso nahuininso' natantahuaton, pinën quëran imaquiarin. "A'morinso tëranta' sè'huahuato, anoyatarinco," ta'ton, piyapi'sa' ya'sëratërahuaaton, a'morinso' sè'huatiirin. ²⁹Naporo' a'naroáchin huënai' no'narin. Canio quëran nani noyatërin ninatanin. ³⁰Quisososos' co quënanaponahuë', inaora nitotërin. "A'naso' natëtonco, sè'huaquirinco. Ca nohuanto noyatërin," ta'ton, a'naroáchin tahuërëtahuaton, natantërin:

—¿Inta' a'morahuëso' sè'huatërinco? ténin.

³¹—Ni'quëchi Maistro, notohuaro' piyapi'sa' ya'quëëtapirinënquënhuë', "¿Inta' sè'huarincó?" ¿tënan ti? itërin ca'tano'sanënpitari.

³²Itopirinahuë', Quisososos' a'naya a'naya ni'sarin. "¿Inta' sè'huarincó?" ta'ton, ni'sárin. ³³Napohuachina, sanapiso' "Nani anoyatërinco," ta'ton, ropa ropátërarin quëran Quisoso huëcapairin. Isonquirahuaton, no'tëquën sha'huitërin. "Hua'qui' caniorahuë ni'ton, sè'huaranquën Sinioro. Sè'huatënquën, a'naroáchin noyatërahuë huachi," ténin.

³⁴—Natëranco ni'ton, nani imoya, anoyatëranquën. Nani noyatëran ni'ton, noya paquë huachi, itërin.

³⁵Ina nontaso chachin, Cairo pëinën quëran huë'sahuatona', sha'huitiipi.

—Hui'nán nani chimin huachi. ¿Ma'marëta' topinan quëran Maistro quësarán? itiipi.

³⁶Quisososos nipirinhuë' piyapi'sa' noninso' natanaponahuë', co ina yonquirinhuë'.

—Ama iyasha pa'yanquësohuë'. Natëco, itërin.

³⁷"Ama a'napitaso' huë'inasohuë'," topachina, Pitro, Santiaco, Coansha, inapitaráchin pa'pi. Coanshaso' Santiaco iin. ³⁸Cairo pëinënquë canconahuatona', na'a piyapi natanconpi. Chiníquën na'nëtona', ayanápi. ³⁹Ya'contarahuaton, inapita itapon:

—¿Onpoatomata' na'nëtoma', nonca-roaramaso'? Co sanapia'hua chiminhuë'. Huë'sárin, itërin Quisosori.

⁴⁰Naporinso' natanahuatona', piyapi'sari tëhuapirinahuë'. Quisosorisos' inapita ocoirahuaton, pa'pin, a'shin, cara ca'tano'sanën, inapitaráchin quëparin. Sanapia'hua ya'huërinquë ya'concontarin. ⁴¹Maimirarahuaaton, inaora nananquë:

—*Tarita comi*, itërin. "Huënsëquë' apia'hua," tapon napotërin. ⁴²A'naroáchin sanapia'hua huënsërahuaaton, huanirin. Nani shonca cato' pi'ipitërin ni'ton, noya iratërin. Ina ni'sahuatona', ya'ipi piyapi'sa' pa'pi pa'yanpi. "¿Ma'pítacha nitotaton, ananpitaantarin paya!" topi. ⁴³Quisososos nipirinhuë', "Ama a'napita sha'huitocosoahuë'," itahuaton, "Nanon a'caco'," itërin.

Nasaritoquë paantarinso'

(Mateo 13.53-58; Lucas 4.16-30)

6 ¹Ina quëran pipirahuaton, ya'huërin'pa' paantarin. Ca'tano'sanënpitarinta' imapi. ²Chinoto tahuëri nanihuachina, niyontonpiso pëiquë a'chinarin. Na'a piyapi'sari natanahuatona', pa'yanpi. Pa'yanatona', inahua capini ninontapi:

—¿Ma'pítacha Quisoso nitotërin paya! ¿Macariso' a'chintomara? Noya noya yonquirin. Piyapi'sa' a'naroáchin anoyatërin. ¿Onporahuatoncha nani ma'sha nanitaparin nicaya? ³Hua'huatapon

quëran huarë' nohuitërehua'. ¿Co'na nontëcamayo inaso'? A'shinsol' Maria itopi. Iinpitanta' nohuitërehua'. Santiago, Cosi, Cotasë, Simon, inapita itopi. Oshinpitanta' isëquë canpoarë' ya'huarin. Co Quisoso chiniquën nanantërinhuë'. Canpoa pochachin inanta', ta'tona', “¡Macari natëapon!” topi. ⁴Napohuachinara, Quisosori itapon:

—Ya'ipi piyapi'sari pënëntona'pi noya natanpi. Ninanonënguë ya'huëpisopitariso nipirinhue', co noyahuë' natanpi. Quëmopinënpita, huëntonënguë ya'huëpisopita, inapitanta' co noyahuë' ni'pi, topi iráca. No'tëquën napopi, ténin Quisoso. ⁵Co cancanëna quëran huarë' natëpihuë' ni'ton, co nanitërinhuë' aquëtë huarë' Yosë pochin nicacaso'. Caráchin cania'piro'sa' së'huarahuaton, anoyatërin. ⁶“¿Onpoatoncha isopita co yanatërinacohuë' nicaya?” ténin, yonquiapon.

Ca'tano'sanënpita a'chinacaiso marë' a'parinso'

(Mateo 10.5-15; Lucas 9.1-6)

Ina quëran ya'cariya ninanoro'saquë pa'sahuaton, piyapi'sa' a'chintarin. ⁷Naporahuaton, shonca cato' ca'tano'sanënpita përasahuaton, sha'huitërin paatona' a'chinacaiso marë'. Catoya catoya a'parin. Chiniquën nanan quëtërin sopairo'sa' a'pacaiso marë'.

⁸—Pa'patama', ama ma'sha quëpacosohuë'. Ama cosharo', pë'pëto, coriqui, inapita tëranta' quëpacosohuë'. Pitanaráchin quëpaco'. ⁹Sapatë' po'morahuatoma', a'moramasorë'quëmaráchin paco'. ¹⁰Inso pëiquësona yacapatohuatama', ina pëiquëráchin ya'huëco'. Ina ninano quëran pipiamaquë huarë' inaquë ya'huëco'. ¹¹A'na ninanoquë ya'huëpisopita no'huitënhënguëma':

“Ama isëquë huëcosohuë'. Co yanatanainquëmahuë',” itohuachinënguëma', patoco'. Yapa'patama', pënëncol': “Nani sha'huitopiranquëmahuë'. Co nohuan-tëramahuë' ni'quëhuarë' canpitaora tëhuënémaquë nina'intarama’,” itocol'. Tëhuënhachin Yosëri chiniquën ana'intarin huachi, itërin Quisosori.

¹²Ina quëran ca'tano'sanënpita pa'sahuatona', piyapi'sa' pënëna'piapi: “Ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', Yosë chachin tahuëretantaco huachi,” itëra'piapi. ¹³Naporahuatona', na'a piyapi'sa' sopairo'sari ya'coancantërinso inquitopi. Na'a cania'piro'santa' tomaquë pashitatona', anoyatopi.

Coansha Paotista tëpapiso'

(Mateo 14.1-12; Lucas 9.7-9)

¹⁴Ya'ipi Quisoso naporinso' nahuinin. Piyapi'sa' natanahuatona', nisha nisha yonquipi. Cariria hua'aonta' natantërin, Irotisë itopiso'. I'huamiáchin inari sontaronënpita camaiton, Coansha Paotista atëpatërin ni'ton, yonquiárin: “Ina quëmapiso' Coansha. I'hua chiminaponahuë', naniantarin. Napoaton nani ma'sha nanitaparin,” ténin.

¹⁵“Co inahuë'. Iniasë pënëntona'pi ipora,” topi a'naquëonta'.

“Co inahuë'. Ninotona'pi iráca ya'huërinso' nimara,” topi a'naquëonta'.

¹⁶Irotisëso nipirinhue', co nisha nisha yonquirinhue'.

—Inaso' tëhuënhachin Coansha. Anishitëconotopirahuë', naniantarin, ténin.

¹⁷⁻¹⁹I'hua chachin Coansha nani'pi, Irotisë co noyahuë' ninin. In sa'in osëretërin. Pinipi sa'in chachin osëretaton, manin, Irotiasa itopiso'. Napoaton Coanshari chiniquën pënënin. “Co Yosë nohuanterinhue' iyaparin sa'in osëretaton macamaso’,” itërin. Napotërinso

marë' Irotiasaso' co quëyatonhuë', onpopionta yatëparin. Ina nohuanton hua'anso', sontaro'sa a'parin. Coansha macacaiso marë'. Masahuatona tashinan pëiquë po'mopi. Inapotahuatona, catinaquëtöpi.

²⁰Irotisëriso' Coansha noya natanin. "Nóya quëmapi inaso'. Co oshahuanhuë'," ta'ton, co nohuantërinhuë' atëpatacaso'. Coanshari pënënpachina, nisha nisha yonquiaponahuë', noya natanin. ²¹Ina quëran hua'huatërinso' tahuëri nanihuachina, pita ninin. Na'a piyapi'sa' amatërin. Coisëro'sa', capitano'sa', ma'huano'sa' Caririaquë ya'huëpi-sopita, inapita amatërin. Naporó' tahuëri Irotiasa chinotërin Coansha atëpatacaso'. ²²Coshatasoi', hua'huin ya'conahuaton, nansararin. Nanon nansarinso' ni'sahuatona', ya'ipiya quëran pa'yatöpi. Hua'an mashorinta' pa'yatërin.

—Ma'sona nohuantëranso' apia'hua, nico quëchinquën. ²³Yoscoarë' quëchinquën. Ma'sona tëranta' nipatanco, quëtaranquën. Pancana no'pa' hua'a-nëntërahuë. Patomaquë huarë' quëtaranquën, itërin hua'ani na'aro nontaton. ²⁴Napotápachina, a'shin paahuarin.

—¿Ma'ta' mama ma'pai? itoonin.

—“Coansha nishitëconotahuaton, motën quëtoco,” itëquë', itërin.

²⁵Manorahuaton, hua'an ya'huërinquë paantarin.

—Coansha motën nohuantërahuë. Sënanquë acorahuaton, apiramiáchin quëtoco, itërin.

²⁶Ina natanahuaton, hua'an pa'pi sëtërin. Napoaponahuë', “Ya'ipi piyapi'sa' nataninaco, Yoscoarë' itërahuë,” ta'ton, co yanonpintërinhuë'. ²⁷Ina quëran sontaro sha'huitahuaton, a'parin Coansha motën macacaso marë'. Inaso pa'sahuaton, tashinan pëiquë nishitëconotërin.

²⁸Sënanquë motën acorahuaton, nanon quëtërin. Nanonta' a'shin quëtonin.

²⁹Imarinsopitaso', natantahuatona huë'pi. Nonën quëparahuatona', pa'pi-topi huachi.

Cosharo' ana'atërinso'

(Mateo 14.13-21; Lucas 9.10-17;

Juan 6.1-14)

³⁰Ina quëran ca'tano'sanënpita huëantarahuatona', Quisoso sha'huitiipi. “Nani a'chintëra'piarai. Cania'piro'santa' anoyatërai. Noya natanpi,” itiipi. ³¹Na'a piyapi'sa' huë'sapi Quisoso nicapona'. Ina quëran paantapi. A'napita ya'huëre' huëantapi, ina quëran paantapi. Naporápi ni'ton, Quisoso ca'tano'sanënpitarë chachin co capacaiso tëranta' nanitöpihuë'.

—Huëco' iyaro'sa'. Co piyapi ya'huërinquëhuë' pa'ahua'. Pi'pian chinotahuá', itërin ca'tano'sanënpita. ³²Itohuachina, potiquë ya'conahuatona', pa'pi. Co piyapi ya'huërinquëhuë' pa'sapirinahuë'. ³³Pa'pachinara, na'a piyapi'sari notëerapi. Quisoso nohuitahuatona', na'a paahuapi. Nisha nisha ninano quëran pa'pi. Ira pa'tatona', ta'arahuatona', inahua'ton canconpi. Co'huara Quisoso canshátërasohuë', canconpi. ³⁴Na'a piyapi'sa' yamorapi. Nonshirahuaton, Quisosori quënanconin. “Isopitaso' ohuicaros'a' co macari a'pairinsohuë pochin nisapi,” ta'ton, nosororin. Nosoroaton, na'con a'chintaantarin. ³⁵Nani i'huararahuaso', ca'tano'sanënpitari Quisoso huëcapairahuatona', itöpi:

—Nani Maistro i'huarin. Co manta' isëquë ya'huërinhuë' ni'ton, ³⁶piyapi'sa' a'paquë' pa'ina'. Isosha'huaya pëiro'sa' ya'huërin. Ninanoro'santa' co aquëyahüë'. Inatohua' coshoro' pa'ananona', ca'ina', itöpirinahuë'.

³⁷—Canpitari a'caco', itërin Quisosori.

—Cato pasa tahuëri sacatatë' coriqui canarëso pochin ninquë pan pa' a-nahuato, ¿a'ca'ii ti? itopi.

³⁸—¿Onpo panta' ya'huëtërinquëma'? Paatoma', ni'conco', itërin. Pa'sahuatona', ni'conpi.

—A'natërapoya pan, catoyachin sami, inaíchín ya'huëtërincoi, itiipi.

³⁹Itohuachinara, piyapi'sa' sha'huitërin pastoquë huënsëcaiso'. ⁴⁰A'naquën a'natërápo shonca, a'natërápo shonca, a'naquën pasa, pasa huënsëpi. ⁴¹Ina quëran a'natërapoya pan, catoya sami, inapita ma'parin. Inápaquë në'pëtahuaton, Yosë nontërin. “Yosparinquën, Tata,” itahuaton, pan sé'panin. Ina quëran ca'tano'sanënpita quëtërin piyapi'sa' quëtacaiso marë'. Sami sé'paninsonta' quëtëra'piapi. Inaíchín nipirihuë', ya'ipi piyapi ananitërin.

⁴²Ya'ipi piyapi'sa' natëaquë huarë' coshatopi. ⁴³Ina quëran pan, sami, inapita pë'sotopiso' maantapi. Shonca cato' i'më' amëntatopi. ⁴⁴A'natërápo huaranca quëmapi'sa' naporó' coshatopi.

I aipi i'narinso'

(Mateo 14.22-27; Juan 6.16-21)

⁴⁵Ina quëran ca'tano'sanënpita itapon: “Potiquë ya'conahuatoma', aquëtëran paco'. Apira canta' pa'sarahuë. Pitsaita'pa' pa'ahua!” itërin. Ca'tano'sanënpita nani pa'pachinara, piyapi'sa' nontarin ya'huëpi'pa' paacaiso marë'. ⁴⁶Nani nontohuachina, inaora pa'nin a'na motopia'huayaquë Yosë nontacaso marë'. ⁴⁷Tashihuachina, ca'tano'sanënpitaso' potiquë pa'sapirinahuë', sono' huáncoana' tashitopi. Quisososo' inaorafchin quëparitërin. ⁴⁸Ca'tano'sanënpita

ya'ipi tashi' maitopirinahuë'. Ihuan nacapiatona', co nanitopihuë' chiní-quën pacacaiso'. Canotopi huachi. Ina ni'sahuaton, co tahuëriyátérasohuë', Quisoso pa'nin. I aipi i'narahuatón, no'pa pochin pa'tarin. Poti nani ican-taponahuë', na'huëtatë pochin nisarin. ⁴⁹I aipi pa'sarinso' quënanahuatona', pa'yanpi. "Hua'yan" ta'tona', "ëë" topirinahuë'. ⁵⁰Ya'ipiya quëran ni'sahuatona', t'ëhuatopi. Nipirinhuë', a'naroáchin Quisosori itërin:

—Co'ta ca huë'sarahuë. Ama pa'yan-cosohuë'. Chiníquën cancantoco', itërin.

⁵¹Ina quëran potiquë ya'conapatërin. Ya'compachina, ihuan sanorin huachi. Ca'tano'sanënpita pa'yanpi: "¿Onporahuatoncha nanitaparin nicaya?" topi yonquiatona'. ⁵²Nani pan ana'atërinso' nicaponaraihuë', co ina yonquipihuë'.

Quinisariti parti pa'ninso'

(Mateo 14.34-36)

⁵³Aquëtëran canconahuatona', Quinisariti parti nonshipi. Yonsanquë poti a'sonpi. ⁵⁴Nonshiaso chachin, a'naroáchin piyapi'sari Quisoso nohuitopi. ⁵⁵Manorahuatona', ya'ipi ina parti pa'sahuatona', pëiro'saquë pa'pi. Na'a cania'piro'sa' pë'sara'huayaquë quëpi anoyatacaso marë'. "Pasëquë Quisoso ya'huarin," itohuachinara, inaquë quëpi. ⁵⁶Intohuaso tëranta' Quisoso pa'pachina, inatohua' cania'piro'sa' quëparapi. Nisha nisha ninanoquë pa'sarin. A'naquën pancana. A'naquën carafchin piyapi ya'huëpirinhuë', insëquësona pa'pachina, cachiquë cania'piro'sa' acopi. "Quëma a'moranso' huirotën tëranta' s'ëhuatona', noyachina'," tosapi. "Inta nipachin, s'ëhuaina'," topachina, s'ëhuapi. Insoarisona s'ëhuahuachina', a'naroáchin noyatopi huachi.

Cotio mashocoro'sa' napopiso'

(Mateo 15.1-9)

7 ¹Ina quëran a'naquën parisioro'sa', cotio maestro'sa', inapita Quirosarin quëran o'mapi Quisoso natanacaiso marë'. ²⁻³Quisoso ca'tano'sanënpita coshataso', quënanquipi. A'naquën co niopoimirataponaraihuë' coshatapi. Parisioro'saso' co'huara coshachatëraponahuë', pi'pian i'shaquë niopoimiratopi. Ya'ipi cotioro'sa' ina pochin yonquipi. "Co inapohuatëhuahuë', oshahuanarihua'," tëcatona' napopi. Shimashonëna' inachintopiso' ni'ton, inapopi. ⁴Mircatoquë pa'pi quëran yacoshatohuachinara, i'quë niopoimiratopi. Na'a nisha nisha inachintopisopita ya'huëtopi. Minëro'sa', i'sha ta'painano'sa', hua'na yonsharo'sa', pë'sararo'sa', inapita pa'mopi. ⁵Napoaton parisioro'sa', cotio maestro'sa' inapitari Quisoso natanpi.

—¿Onpoatonta' Maistro quëma a'chintëransopitaso', co niopoimirataponaraihuë' coshatapi? Shimashonënpoa' inachintopirinahuë', inahuaso' co napopihuë', itopi.

⁶—Co no'tëquën iyaro'sa' yonquiramahuë'. "Yosë imarai," topiramahuë', co imaramahuë'. Canpitaso' nonpintënuquëma'. Iráca Yosë quiricanënuquë Isaiasë no'tëquën ninorinquëma':

"Isopita piyapi'saso' nanamëna quëran noya nontopirinacohuë',

co cancanëna quëran imarinacohuë'.

⁷'Yosë pënëntërinso' a'chinarai,' topirinahuë', inahuara yonquipiso' nia'chintapi. Napoaton topinan quëran chinotërinaco," tënin Yosë.

Iráca Isaiasë ninshitatón, naporín.
 8 Inapochachín canpitanta' Yosë pënë-
 ninpoaso' naniantahuatoma', piyapi'sa'
 a'chinpiso' natërama huachi, itërin.

9 Naquëranchin itantarin:

—Tehuënachichín Yosë pënëntërinso'
 a'porama' shimashonëma' napopiso'
 natëcamaso marë'. 10 Ni'co'. Moisésë
 iráca pënëntatón, naporín: “Tatama',
 mamama', inapita noya natëtoma',
 catahuaco'. Inso tëranta pa'pina',
 a'shina' inapita co noyahuë yonqui-
 rapitona' no'huihuachina', tëpaco'”
 tënin. 11 Canpitaso nipirínhuë' nisha
 a'chinama'. A'chinatoma', naporama':
 “A'naquën nanitërin pa'pina', a'shina'
 apiratacaso'. 'Ma'sha ya'huëtërinco'
 nani acorahuë Yosë quëta'huaso marë',
 topatëra, co tatama', mamama' inapita
 quëtacaso' ya'huërinhuë'” toconama'.
 Napoaton tatama', mamama' inapita
 ma'sha pahuantohuachinara, apirata-
 toma', co quëtëramahuë'. 12 “Co quë-
 tacaso' ya'huërinhuë'” toconatoma',
 co catahuaramahuë'. 13 Ina pochín
 nia'chintatoma', co Yosë quiricanën
 natëramahuë'. Hui'namapitanta' a'chin-
 tërama' inapochachín nicacaiso marë'.
 Inapochachín pochín na'con nisha
 nisha nia'chintërama', itërin Quisosori.

Onporahuatëhuasona oshahuanëhuaso'

(Mateo 15.10-20)

14 Naquëranchin piyapi'sa' përasa-
 huaton, a'chintantarin.

—Ya'lipinquëma' natanco no'tëquën
 yonquicamaso marë'. 15 Co manta'
 ma'sha ya'huërinhuë' nonënpoaquë
 ya'conahuaton, aoshahuaninpoaso'.
 Cancanënpoa quëran pipirínso' tëhuën-
 chinso' aoshahuaninpoa'. [16 Huëra-
 tëhuanpatama', noya natanatomaco,
 yonquico', itërin.]

17 Nani a'chintohuachina, piyapi'sa'
 patahuaton, pëiquë ya'conconin.
 Ca'tano'sanënpitanta' ya'conpi. Nani
 ya'conpachinara: “Achin naporanso' co
 nitotërai huë'. ¿Ma'ta' tapon naporan?”
 itopi.

18-19 —¿Co canpita tëranta' nitochátë-
 raramahuë' ti? Inta nipachín, a'chintan-
 ta'inquëma'. Nani ma'sha ca'nëhuaso
 marë' co ina marë' oshahuanëhuahuë'.
 Co cosharo' cancanënpoaquë ya'conin-
 huë'. Chi'chirinamënpoaquë ya'conin.
 Ina quëran inquietarë'. Napoaton ya'lipi
 cosharo' noya capacaso'. Coshatërehuaso
 marë' co oshahuanëhuahuë', itërin.
 20 Ina quëran itaantarín:

—Cancanëma quëran co noyahuë'
 yonquihuatomara, co noyahuë' ninama'.
 Ina marë' oshahuanama'. 21 Acopo'
 cancanëma quëran co noyahuë' yonqui-
 ramasopita pipirín. Co noyahuë' yonqui-
 huatama', monshihuanama', ihuatërama',
 tëpatërama'. 22 Nitëhuananpitërama'.
 Pa'yatacasoráchin cancantërama'.
 A'napita ma'shanën noyaparama'. Co
 noyahuë' ninama'. Nonpinama'. Nisha
 nisha co noyahuë' ninamaso' co yaa'-
 poramahuë'. Apirarama'. Pinotërama'.
 “Caso' co a'napita pochíncohuë'. Noya
 noyaco'” toconama'. Co yonquinhuan-
 huë' ninama'. 23 Co noyahuë' yonqui-
 huatomara, ina pochín ninama'. Ina
 marë' oshahuanama', itërin Quisosori.

Nisha sanapi natëtërinso'

(Mateo 15.21-28)

24 Ina quëran pipirahuaton, nisha
 piyapi'sa' ya'huëpíquë pa'nín. Tiro, Sítón,
 inapita ya'cariya paaton, a'na pëiquë
 ya'conconin. “Ama isëquë huë'nahuëso'
 a'napita sha'huitocosohuë'” itopirínhuë',
 a'naroáchin ya'lipi nahuínin. 25-26 Inaquë
 a'na sanapi ya'huërin. Co cotio sana-
 pihuë'. Nisha piyapi. Siropinisia parti

hua'huatërin. Hua'huinso' parisítárin. Sopairi ya'coancantërin ni'ton, co inaora yonquirinso' yonquirinhuë'. Quisoso huë'ninso' natantahuaton, paaparin. Paaparahuaton, Quisoso nantën pirayan isonconin.

—Hua'huahuë Sinioro parisítárin. Sopairi ya'coancantaton, chiníquën aparisitarin. Inquitoco, topirahuë', itiirin.

²⁷—Ni'quë' imoya. Hua'huaro'sa' a'cahuatëra, co cosharonën osërëta-huatë', ni'nira a'carëhuë'. Hua'huaro'sa'ton coshachin noya natëaquë huarë', itërin Quisosori.

²⁸—Naporin mini Sinioro. Napoapohanuë', hua'huaro'sa' pi'pian tëranta' atatuahuachinara, ni'niraro'sarinta' capitërin ni'ton, quiyanta' catahuaco topirahuë', itërin.

²⁹—¡Naporinchi paya! Ma noya natëranco ni'ton, ya'huëran'pa' paantaquë'. Nani sopai hua'huan quëran pipirin, itërin.

³⁰Sanapiso pëinënquë canconahuaton, hua'huin noya quëhuëánin quënanconin. Nani sopai pipirin huachi.

Në'huëro'sa' anantantërinso'

³¹Quisoso Tiro quëran pipirahuaton, Sitontaquëchin na'huërin. Ina quëran Ticaporisëquë canquirin. Inaso no'pa' Cariria sono yonsanquë ya'huërin.

³²Inaquë a'nara apia quëpi Quisosori anoyatacaso marë'. Noyá në'huërin. Naporahuaton, pa'pi icotë' ninin. “Iso quëmapi sël'huaquë' noyachin topiraihuë',” itopi. ³³Napotohuachinara, apiaráchin amashamiachin quëparin. Quëparahuaton, imirin quëran icarahuë-ratërin. Ina quëran niipiimiratahuaton, nënërain sël'huatërin. ³⁴Inápaquë në'pë-tahuaton, sëtërin quëran panca nii o'huarin. Ina quëran Yosë nontahuaton:

“¡Ipata!” itërin. “¡Në'huëranso' inquitquë'!” tapon napotërin.

³⁵Naporo' në'huërinso' inquirin huachi. Nënërinto' noyatahuaton, noya nonin huachi. ³⁶Quisosori piyapi'sa' pënënin: “Ama a'napita sha'huitocoso-huë',” itërin. Itopirinhuë', piyapi'saso' pa'sahuatona', sha'huirapiapi. Na'con na'con pënënpirinhuë', aquë aquëtë huarë' sha'huirapiapi. ³⁷“¡Ma'pitacha Quisoso nitotërin paya! Në'huëro'sa' anoyatohuachina, noya natantopi huachi. Co nonpirinahuënta', a'naroáchin anoyatërin ni'ton, noya nonsapi. ¡Ya'ipichi noya ninin paya!” topi.

Cosharo' ana'atantarinso'

(Mateo 15.32-39)

8 ¹Naporo' tahuëri'sa' na'a piyapi'sa' niyontoantapi. Capa coshoro' nipachina, Quisosori ca'tano'sanënpita përarin. Huë'pachinara, itërin:

²—Piyapi'sa' nosororahuë. Nani cara tahuëri natanarinaco ni'ton, co huachi manta' coshoro' ya'huëtópihuë'. ³A'naquën áquë quëran huë'pi ni'ton, co topinan yaa'parahuë' tanari canahuachina', itërin.

⁴—Capa pëiro'sa' isëquë. Notohuaro' piyapi'sa' ya'huapi. ¿Onpotahuatëcha isonapo' piyapi a'carë paya? itopi ca'tano'sanënpitari.

⁵Napotohuachinara, Quisosori natanin: —¿Onpo panta' ya'huëtërinquëma'? itohuachina:

—Canchisëyachin ya'huëtërincoi, itopi.

⁶Ina quëran piyapi'sa' sha'huitërin no'paquë huënsëcaiso'. Nani huënsëhuachinara, pan ma'patërin. “Yosparrinquën, Tata,” itahuaton, pan sël'panin huachi. Sël'panahuaton, ca'tano'sanënpita quëtërin piyapi'sa' quëtacaiso marë'. Ya'ipi piyapi'sa' quëtëra'piapi. ⁷Caráchin saminta' ya'huëtópi. Ina marënta'

“Yosparinquën Tata,” itahuaton, ca'tano'-sanënpita sha'huitërin piyapi'sa' quëta-caiso'. ⁸Nani quëtohuachinara, natëaquë huarë' coshatopi. Pë'sotopisonta' masahuatona', canchisë i'më' amëntatopi. ⁹Catapini huaranca piyapi'sa' pochin coshatopi. Nani coshatohuachinara, piyapi'sa' nontërin pacacaiso marë'. ¹⁰Nani nontohuachina, potiquë ya'conin. Ca'tano'sanënpitarë' pa'sahuatona', Tarmanota parti chinpiconpi.

Sacai' nininso' nicacaso' nohuantopiso'

(Mateo 16.1-4; Lucas 12.54-56)

¹¹Inaquë parisioro'sa' huë'sahuatona', Quisoso nontiipi atëhuëcaiso marë'. “Yosë a'paimahuachinquën, sacai' nininso' niquë' quiyanta' nica-tëinquën natëiinquinën,” itopirinahuë'. ¹²Chiniquën sëtatón, itapon:

—¿Ma'marëta' yani'nama'? “Sacai' nininso' niquë' ni'linquinën,” itopiramacohuë', co Yosë nohuantërinhuë' a'nota'huanquëmaso', itërin.

¹³Ina quëran potiquë ya'coantarahuatón, aquëtëran paantarín.

Parisioro'sa' yanonpinpiso'

(Mateo 16.5-12)

¹⁴Pëntonpirinahuë', ca'tano'sanënpita naniantopi cosharo' quëpacaiso'. A'naíchin pan potiquë ya'huëtópi. ¹⁵Quisosorisó nipirinhuë' pënënarín: —Ni'cona iyaro'sa'. Pan ahuëpocatërinso pochin parisioro'sa' ya'huëtópi. Irotisë imapisopitanta' ya'huëtópi. Ama iyaro'sa' ina nohuantocoso'huë', itërin.

¹⁶Natanahuatona', ca'tano'sanënpita capini ninontapi. “Capa pan. Co ya'huëtërinpoahuë'. Napoaton naponontërinpoa',” nitopi.

¹⁷Ninontopiso' nitotaton, Quisosori itapon:

—¿Onpoatonta “capa pan,” toconama'? ¿A'chintápiranquëmahuë', co iporahuanta' yonquiyátëramahuë' ti? ¿Co natantochináchinhuë' cancantëramanica'? ¹⁸Noya natanapomarahuë', ¿onpoatomata' co yonquiramahuë'? Nicapomarahuë', ¿onpoatomata co natëtëramahuë'? ¹⁹I'hua chachin a'natërapoíchin pan nipirinhuë', a'natërápo huaranca piyapi'sa' ananitërahue. ¿Onpo i'mëta' naporopë'sotopiso' amëntatërama'? itërin.

—Shonca cato' i'më', itopi.

²⁰—Panso' canchisëíchin nipirinhuë', catapini huaranca piyapi ananitahuato, ¿onpo i'mëta' pë'sotopiso'? itaantarín.

—Canchisë i'më', itopi.

²¹—Napoaton co pan yonquiato, pënënarinquëmaso', ¿Co nitochátë-raramahuë' ti? itërin Quisosori.

Somaraya anoyatërinso'

²²Ina quëran Pitsaitaquë chinpiconpi. Inaquë somaraya nininso' Quisosoquë quëpi. “Së'huaquë' Siniro noyachin,” itopi. ²³Itohuachinara, maimirarahuatón, ninano aipiran quëparín. Iroiquë pashirayatërin. Nani së'huarayarahuatón: —¿Ma'ta' iyasha quënanan? itërin.

²⁴—Piyapi ni'pirahuë', co a'ninquëchin ni'nahuë'. Pa'sapirinahuë', nararosa' pochin ni'nahuë', itërin.

²⁵Naquëranchin së'huarayantahuachina, noya ni'tërin. Nani noyatërin ni'ton, ya'ipi a'ninquëchin quënanin huachi.

²⁶—Ya'huëran'pa' iyasha no'tëëquë'. Ama ninanoquë paquësohuë', itërin Quisosori.

Pitro natëtërinso'

(Mateo 16.13-20; Lucas 9.18-21)

²⁷Ina quëran Quisoso paantarahuato, Sisaria Pinipi parti pa'sarin nisha nisha ninanoquë a'chinacaso marë'. Papon pochin, ca'tano'sanënpita itapon:

—Nani ma'sha nanitaparahuë ni'to, ¿in pochinta piyapi'sa' cancantiarinaco? itërin.

²⁸—Nisha nisha yonquirapirinënquën. “Coansha Paotistaco' nanopiantarinso' ni'ton, naporin,” topi a'naquën. “Co inahuë'. Iniasëco' nanopiantamara,” topi a'naquëonta'. “Ninotona'pi iráca chiminpirinhuë', nanopiantarinso' nimara,” topi a'napitanta', itopi.

²⁹—Canpitaso nipirinhuë', ¿ma'ta' yonquirama'? itërin.

—Quëmaso' Cristo, Yosë chachin a'paimarinquën, itërin Pitrori.

³⁰—Ama ina a'napita sha'huitocoso huë', itërin Quisosori.

Chiminacaso' ninorinso'

(Mateo 16.21-28; Lucas 9.22-27)

³¹Naporo quëra huarë' chiminacaso' ninoton, ca'tano'sanënpita sha'huitërin.

—Yosë quëran quëmapico niporahuë', na'con parisita'huaso' ya'huërin. Cotio ansiano'sa', corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa', inapita co huachi nohuantarinacohuë'. Tëpararinaco. Chiminaporahuë', cara tahuëri quëran nanopiantarahuë', itërin Quisosori. ³²No'tëquën sha'huitochinarin. Ina natanahuaton, Pitrori amashamiachin quëparahuaton:

—¡Ama, Sinioro, napoquësohuë'! itërin. ³³Quisososo nipirinhuë' tahuë-rërahuaton, ya'ipi ca'tano'sanënpita ni'sarin.

—¡Ta'tëquë' iyasha! Sopai nohuanton, napotëranco. Co Yosë pochin yonquiranhuë'. Piyapinquën ni'ton, quëmaora nohuantëransoachin yonquiran, itërin.

³⁴Na'a piyapi'sa' ya'cariya huaniapi.

—Amashamiachin huëco' iyaro'sa', a'chinchinquëma', itohuachina, huë'pi natanacaiso marë'. Ca'tano'sanënpitanta' natanapi.

—Yaimapatamaco, canpitaora nohuantëramaso' naniantoco'. Yosë nohuantërinso'ráchin imaco huachi. Corosëquë chiniquën parisitëre'. Inapochachin canpitanta' parisitapomarahuë', imamiatoco. ³⁵Noya nanopicamasoráchin yonquihuatama', topinan quëran nanopiarama'. A'na tahuëri chiminpatama', parisitomiatarama'. Nipirinhuë', casáchin yonquihuatamaco, noya nanan a'chinamaso marë' parisitapomarahuë', co topinan quëran nanopiaramahüë'. Yosë'pa' nanopimiatarama huachi.

³⁶Ya'ipi ma'sha isoro'paquë canapiramahüë', co hua'yanëma' cha'ëpachinhuë', topinan quëran napoarama'. ³⁷Onponta' pahuëretapiramahuë', co huachi hua'yanëma' nanitarinhuë' cha'ëcaso'!

³⁸Ipóra tahuëri'sa' ya'huëpisopita co noyahuë' nipi. Nitëhuananpitopisopita pochin cancantopi. Tapayatomaco a'pohuatamaco, a'na tahuëri carimanta' tapayatëinquëma', a'poaranquëma'. Nanamëhuë' a'pohuatama', carimanta' o'mantahuato, a'poaranquëma'. Yosë quëran quëmapico ni'to, a'na tahuëri o'mantararahuë'. Tatahuë pochin huënaratahuato, noya anquëniro'sapitaro'co o'mantararahuë', itërin.

9 ¹Ina quëran itaantarin: —Tëhuëchachin iyaro'sa' Yosë isoro'pa' hua'anëntapon. Chiniquën nanantaton hua'anëntapon, ni'sarama'. A'naquëma' co'huara chimiyantërasënuquëmahüë', ni'sarama', itërin.

Quisoso nisha pochin ya'norinso'

(Mateo 17.1-13; Lucas 9.28-36)

²Saota tahuëri quëran Quisoso motopiquë pa'nin. Pitro, Santiaco, Coansha, inapitaráchin quëparin. Inapita nicasoi', nisha pochin ya'norin. ³A'morinso' huënaráchin huënaráchin ninin. Co

inso tëranta' nanitërinhuë' pë'sainaton, ina pochin huiríchin acocaso'. Hui huiríchin inaso'. ⁴A'nanaya Iniasë, Moisésë, inapita quënanpi. Iráca ayapirinuahuë', Yosë nohuanton ya'noantapi. Quisosorë' ninontapi. ⁵⁻⁶Ina ni'sahuatona', Pitro, Santiago, Coansa, cara chachin pa'yanpi. Na'con pa'yanaton, Pitrori itapon:

—¡Ma noyacha Maestro isëquë huë'nëhua paya! Cara imënamëa'huaya nii, topirahuë', a'nara' quëma marë', a'nanta' Moisésë marë', a'nanta' Iniasë marë', itërin. Napoaponahuë', co yonquiatonhuë' naporin.

⁷Naporo' chitorori imotërin. Chitoro' huáncana quëran Yosëri sha'huitërinso' natanpi. "Isoso' ca hui'nahuë, na'con nosororahuëso'. Ina natanco'," itërin.

⁸Napotasó chachin ca'tano'sanënpitari ni'sapirinuahuë', co a'napitaso' quënanpihuë'. Quisosoráchin quënanpi.

⁹Motopi quëran nohuaramapona pochin, Quisosori itërin: "Achin ni'namaso' ama insonta' sha'huitocohuë'. Yosë quëran quëmapico ni'to, a'na tahuëri nãpíantarahuë'. Naporo huarë' a'napita sha'huitoco'," itërin. ¹⁰Napoaton co insonta' sha'huitopihuë'. Inahua capini ninontapi. "¿Onporahuatonta' nãpíantaponso'?" nitopi. ¹¹Achin Iniasë quënanpi ni'ton, inanta' yonquiapi.

—Pi'pian Siniro yanatanainquë. Cotio maestro'sa' Yosë quiricanë a'chinpachinara, napopi: "Co'huara Cristo o'mayatërasohuë', Iniasë'ton huëantarín," topi. ¿Onpoatonta' napopi? itopi.

¹²⁻¹³—No'tëquënan napopi. "Yosë nanamën ayonquiantacaso marë' huëantapon," tënin pënëntona'pi. Naporinso chachin. Nani mini huëantapirinuahuë', co nohuitopihuë'. Co yanatanatonahuë',

inahuara yonquinëna quëran no'huipi. Yosë quiricanënuë naporinso chachin nitopi. Canta' Yosë quëran quëmapico nipurahuë', inapochachin no'huiarinaco. Aparisitarinaco. Yosë quiricanënuë iráca ninorin ni'ton, parisita'huaso' ya'huërin, itërin Quisosori.

Hua'huasha hua'yantërinso'

(Mateo 17.14-21; Lucas 9.37-43)

¹⁴Ina quëran motopi quëran nohuairamarahuatona', a'napita ca'tano'sanënpita quënanquimantapi. Cotio maestro'sarë' chiníquënan ninontapi. Na'a piyapi'sa' yamorapi ni'quimapi. ¹⁵Quisoso quënanahuatona' ya'ipiya quëran ta'arë'nachin nacapi. Pa'yatatona: "I'huata Maestro," itoonpi.

¹⁶Ina quëran Quisosori natanin:

—¿Ma'ta' ninontapiramahuë'? itërin.

¹⁷A'na quëmapiri itapon:

—Hui'nahuë Maestro quënanhuë, anoyatoco topirahuë'. Sopairi ya'coancantërin ni'ton, co huachi nanitërinhuë' nonacaso'. ¹⁸Insëquësona sopairi mapachina, no'paquë nitë'yatahuaton, sa'po sa'po niconin. Ninaquërarahuaton, pacororárin. Ca'tano'sanënpita natanpirahuë' inquitacaiso marë', co nanitopihuë', itërin.

¹⁹—¡Ma'huantacha ninama paya! Canpitaso' co Yosë natëramahuë'. Co natantochináchinhuë' cancantërama'. Nani hua'qui' a'chintopiranquëmahuë', ¿onporo huarëta' yanatëramaco? Hua'huasha quëshico, itërin Quisosori.

²⁰Napohuachina, quëshipi. Quisoso quënanahuaton, sopai no'huitaton, hua'huasha ahua'yantërin. No'paquë atatahuaton, asocoro asocorotarin. Sa'po sa'po niconin.

²¹—¿Onporo quëran huarëta' hui'nan naporin? itërin.

—Hua'huatapon quëra huarë' naporin. ²²Na'aro' pënuë sopairi të'yatërin.

I'quënta' të'yaitërin tëpacaso marë'. Nosorocoi, Sinioro. Nanitohuatan, anoyatëquë', itërin.

²³—“Nanitohuatan,” ¿itëranco ti? Yosë natëhuatëra, ya'ipiya nanitaparë', itërin Quisosori.

²⁴—Tëhuëenchachin Sinioro natëpiranquënhuë'. ¡Catahuaco noya noya natëinquën! itaantarin pa'pini.

²⁵Na'a piyapi'sa' niyontonquirapi ni'sahuaton, a'naroáchin sopai itapon: —Quëmaso' sopainquën. Piyapi ya'coancantohuatana, anë'huëran. Napoaton carinquën napotaranquën. Iso hua'huasha quëran pipirahuaton, ama huachi onporonta' ya'coancantantaquësóhuë', itërin.

²⁶Napotohuachina, Sopai chiníquën “ya'” tahuaton, hua'huasha ahuayantaantarin. Inapotahuaton, chimipi pochin patërin. Napoaton: “Nani chiminin,” topirinahuë', ²⁷Quisosori maimirarahuaton, opatohuachina, huanirin huachi.

²⁸Ina quëran Quisososo' ca'tano'sa-nënpitarëachin pëiquë ya'conconpi.

—¿Onpoatonta' Maistro quiyariso' co nanitëraihuë' inquitahuaiso'? itopi.

²⁹—Isanpi sopaiso', sacai' inquitacaso'. Chiníquën Yosë nontaquë huarë', inquitëré', itërin Quisosori.

Chiminacaso' ninoantarinso'

(Mateo 17.22-23; Lucas 9.43-45)

³⁰Ina quëran paantarahuatona', Cariria parti pa'sapi. “Ama huë'nahuëso' piyapi'sa sha'huitocosóhuë',” ténin Quisoso. ³¹Ina quëran ca'tano'-sanënpita a'chintaton, napotërin:

—Yosë quëran quëmapico nipirahuë', piyapi'sa' masarinaco. Sha'huirapihuachinco, masarinaco. Mapachinaco, tëpararinaco. Chiminaporahuë', cara tahuëri quëran nãpiantarahuë', itërin. ³²Natanaponaraihuë', co natëtacaiso' nanitopihuë'. “¿Onpoatonta' ina pochin

nontërinpoa'?” topi yonquinëna quëran. Naporahuaton të'huatatoná', co nohuan-topihuë' natanacaiso'.

Chini chiníquën nanantërinso'

(Mateo 18.1-5; Lucas 9.46-48)

³³Ina quëran Capinaomóquë canconpi. Pëiquë ya'conpachinara, ca'tano'sa-nënpita itapon:

—¿Ma'ta' iraquë huëcapoma pochin ninontëriarama'? itohuachina, ³⁴co manta' topihuë'. “¿Inquënpóacha ipora chini chiníquën nanantarihua nicaya?” nitopi ni'ton, co yasha'huitopihuë'.

³⁵Napoaton inaquë huënsërahuaton:

—Huëco' iyaro'sa' shonca catonquëma chachin natanquico pënëin-quëma'. Inquëmasona' chini chiníquën nanantamaso' nohuantohuatama', topinan piyapi pochin cancantatoma', ya'ipi piyapi'sa' catahuaco', itërin.

³⁶Ina quëran hua'huasha maimirarahuaton, huancánachin ahuanirin. Ina iporahuaton, ca'tano'sanënpita itapon:

³⁷—Ca imaramaco ni'ton, hua'huasha tëranta' nosorohuatama', nosoroaramaco canta'. Nosorohuatamacó, co casáchin nosoroaramacóhuë'. Yosënta' nosoroarama'. Inaso' isoro'paquë a'paimarinco, itërin.

Yosëri acanarinso'

(Mateo 10.42; Lucas 9.49-50)

³⁸A'na tahuëri Coanshari itapon:

—A'na quëmapi, Maistro, ni'nai. “Quisoso nanan quëtërinco,” ta'ton, sopairo'sa' a'pararin. Inaso nipirinhüë', co quiya pochin imarinquënhuë' ni'ton, co nohuantëraihuë'. “Ama inapotëquësohuë',” itërai, ténin.

³⁹—Tanãnpitoco' iyaro'sa'. “Quisoso nanan quëtërinco,” ta'ton piyapi anoyatohuachina, inaso' noya. Co sha'huirapiincoso' nanitaponhuë'. ⁴⁰Insosona co inimicotohuachinpoahuë',

catahuarinpoa! ⁴¹Caso Cristoco. Imaramacoso marë! piyapi catahuahuachinquëma!, Yosë nitotërin. I'sha tëranta' o'shitohuachinënquëma!, ina marë! a'na tahuëri acanaarin. Tëhuënchachin noya i'huërëtarin, itërin Quisosori.

Anishacancantërinso'

(Mateo 18.6-9; Lucas 17.1-2)

⁴²Ina quëran itaantarin: "Hua'huasha natërinco' anishacancantohuatama!, Yosë chiniquën ana'intarinquëma!. A'naquëonta' imasapirinacohuë!, co chiniquën canchatërapihuë!. Inapitanta' anishacancantohuatama!, Yosë ana'intarinquëma!. Co'huara inapita anishacancantohuatama!, panca-ra'piquë a'sonconotahuatënënquëma!, marëquë tël'yaitërinënquëma' naporini, noya noya niitomahuë!. Piyapi anishacancantacaso!, pa'pi co noyahuë! ténahuë. ⁴³⁻⁴⁴Ma'sona tëranta' iyaro'sa' anishacancantohuachinquëma!, a'poco!. Iso pochin yonquico!. A'na imirama quëran co noyahuë! nipatama!, oshahuanama!. Ninishitëmiratërama' naporini, tantomiraya nipomarahuë!, Yosë'pa' pa'itomahuë!. Cato imirarë'quëma chachin parisitopiquë pa'patamaso!, pa'pi co noyahuë! nisarama!. Inaquëso' pën co onporonta' tacopiarinhuë!. ⁴⁵⁻⁴⁶Nantëma' ya'huëtërinquëma' iratacaso marë!. Nipirinhuë!, ma'sona marë tëranta' co noyahuë! yonquiatoma!, iratohuatama!, na'con oshahuanama!. Ninishitërantëtërama' naporini, noya noya niitonhuë!. Tantorantë' nipomarahuë!, Yosë'pa' pa'itomahuë!. Catorantë'quëma chachin parisitopiquë pa'patamaso!, pa'pi co noyahuë! niitonhuë!. ⁴⁷Ya'piramanta' ya'huëtërinquëma' noya ni'tacaso marë!. Nipirinhuë!, ya'pirama quëran quënanatoma' co noyahuë! yonquihuatama!, oshahuanarama!. Ya'pirama' ocoirama' naporini,

a'na quëran somaraya nipomarahuë!, Yosë hua'anëntërinquë pa'itomahuë!. Cato quëran chachin ni'tapomarahuë!, parisitopiquë tël'yatohuachinquëma!, pa'pi co noyahuë! nisarama!. Ma'sona tëranta' anishacancantohuachinquëma!, a'naroáchin naniantoco' ama parisitopiquë paacamaso marëhuë!. ⁴⁸Inaquë chiniquën parisitápoma!. Co shonaro'sa tëranta' chiminaponhuë!. Pën co onporonta' tacopiarinhuë!.

⁴⁹Pënquë ahuiquitëreso pochin Yosëri ya'ipi piyapi'sa' téniarin noya noya cancantacaiso marë!. ⁵⁰Yamora noya acashicaso' nipomahuë!, chimin-pachina co huachi noyatërinhuë!. Canpitaso nipirinhuë!, yamora cosharo' noya acashirinso pochin nico!. Noya nini'toma!, ya'huëco!," itërin.

Sa'ahuano'sa' pënëninso'

(Mateo 19.1-12; Lucas 16.18)

10 ¹Capinaomo quëran pipirahuaton, Cotia parti paantarin. Naporahuaton, Cortanii' aquëtëran pa'nin. Inaquë naquëranchin na'a piyapi'sari huëcapaipi. Quisosori a'chintantarin. Nani tahuëri huë'pachinara, noya a'chintarin. ²Parisioro'santa' Quisoso ya'carirahuatona!, atëhuëcaiso marë! natanquipi:

—¿Noya ipora sa'anpo' tël'yatacaso' ti? itiipi.

³—¿Ma'ta' iráca Moisésë pënëntërin? itërin Quisosori.

⁴—“Sa'anpo' yatë'yatohuatëra, coisëquë aninshitëre': 'Nani sa'ahuë tël'yatarahuë,' ta'caso' aninshitëre!. Ina quëran noya tël'yatacaso huachi,” ténin Moisésë, itopi.

⁵—Co tël'yatacaso' pënëninquëmahuë!. Canpitaso' co natantochináchinhuë! cancantërama' ni'ton, Moisésë napopë-nëninquëma!. ⁶Napoaponahuë! ya'nán piyapi nicapon, cato' piyapiíchín Yosëri

ninin. A'na quëmapi, a'na sanapi, inaíchín ninin. ⁷Napoaton quëmapi sa'apachin, pa'pin, a'shin, inapita patahuaton, sa'iné' nichinpitacaso' ya'huérin. ⁸Cato' piyapi nipirinhué', a'naíchín pochín nipi. Cato-ya'pi nipirinhué', a'naíchín pochín Yoséri ni'nin. ⁹Nani Yoséri asé'quérin ni'quë-huaré', co onporonta' sa'ama' të'yatamaso' ya'huérinhué', itèrin Quisosori.

¹⁰Nani pëiquë ya'compachina, naquë-ranchin ca'tano'sanënpitari itapona':
—Achin naporanso' a'chintantacoi nitochii, itopi.

¹¹—Sa'ama' të'yatatoma', a'na sanapi mapatama', inaso' co sa'ama chachinhué' ni'ton, monshitëramaso pochín Yoséri ni'nin. Ina maré' oshahuana-rama'. ¹²Inapochachin sanapi'santa', so'in ta'ananpirahuaton, a'na quëmapi so'yatohuachin, inaso' co so'inhué'. Monshin pochín Yoséri ni'sarin. Ina maré' oshahuanarin, itèrin.

Hua'huaro'sa maré'

Yosë nontërinso'

(Mateo 19.13-15; Lucas 18.15-17)

¹³Ina quèran hua'huaro'sa' quëpi Quisosori së'huamotocaso maré'. Inapota-huaton, inapita maré' Yosë nontërin. Hua'huaro'sa' quëpisopita ca'tano'sanënpitari yaa'papurinahué'. ¹⁴Ina ni'sahuaton, Quisosori co noyahué' ni'nin.

—Tananpitoco' iyaro'sa' hua'huaro'santa' hué'ina'. Ama a'pacosohué'. Hua'huaro'sa pochín cancantopisopita Yosë hua'anëntërinquë ya'conapi. ¹⁵Tëhuëchachin carinquëma' itaranquëma', hua'huaro'sa' a'naroáchin yaimarinaco. Co'so' inapita pochín cancantohuatamahué', co onporonta' Yosë hua'anëntërinquë ya'conaramahué', itèrin.

¹⁶Ina quèran hua'huaro'sa' iporin. Së'huamotorahuaton, inapita maré' Yosë nontërin noya ya'huëcaiso maré'.

Ma'huan yaimarinso'

(Mateo 19.16-30; Lucas 18.18-30)

¹⁷Ina quèran Quisoso yapaantara-pirinhué'. A'nara quëmapi ta'acquira-huaton, isonquirin.

—Quëmaso' Maistro noyanquën. ¿Ma'ta' caso' onpo'li nanpimiata'huaso maré'? Sha'huitoco canta' noya nii, itiirin. ¹⁸—¿Ma'marëta' “Quëmaso' noyanquën” itëranco? Yosëíchín noyaso'. ¹⁹Iráca pënëntërinso' nani nitotëran. “Ama piyapi tëpacosohué'. Ama nitëhuananpitocoso-hué'. Ama ihuatocosohué'. Ama ninon-pinapicosohué'. Ama nonpincosohué'. Tatama' natëco'. Mamamanta' natëco',” ténin Yosë pënëntaton, itèrin Quisosori.

²⁰—Co manta' Maistro onporahué'. Hua'huatapo quèran huaré' ya'ipi inapita natërahuë, itèrin.

²¹Ina natanahuaton, nirayarin. “Tëhuëchachin noya yonquirin,” ta'ton nosororin.

—Isonta' iyasha Yosë nohuantërin ta'a. Paquë'. Ya'ipi ma'shanënpita pa'ana-huaton, coriqui canaranso' sa'ahuaro'sa' quëtëquë'. Ina quèran huëquë' imaco huachi. Inapohuaton, a'na tahuëri Yosë'pa' canamiataran, itèrin.

²²Ina natanahuaton, co huachi noyahué' cancantërin. “Hua'huayatërahué' ma'sha ya'huëtërinco,” ta'ton sëtërin. Sëtaton, pa'nin huachi.

²³Ina quèran Quisosori ca'tano'sanënpita ni'sahuaton, itapon:

—Pa'pi sacai ma'huano'sa' Yosë hua'anëntërinquë ya'conacaiso', itèrin.

²⁴Ina natanahuatona': “¿Ma'pitacha naporin paya!” nitopi ca'tano'sanënpita.

—Tëhuëchachin iyaro'sa' ma'sharáchin yonquihuatëra, sacai' Yosë hua'anëntërinquë ya'conacaso'. ²⁵Ni'co'. Nahuan huëratën pi'pira'huaya naninën ya'huëtërin. Camiyoso panca masho ni'ton, co pi'pisha tëranta' nanitërinhué'

inaquë ya'conacaso'. Ina quëran saca sacai' ma'huanosaso' Yosë hua'anën-tërinquë ya'conacaiso', itaantarín.

²⁶Ina natanahuatoná, pa'yanpi:

—Napoahuarë, ¿incha nica cha'ërë-poya? nitopi. ²⁷Ya'ipiya notëërahuaton, Quisosori itapon:

—Co insonta' inaora nanitërinhuë' cha'ëcaso'. Yosëíchin nanitërin anoyacancantinquëmaso'. Ya'ipiya nanitaparin, itërin.

²⁸—Ni'quë' Maistro. Quiyaso' nani ya'ipi ma'shanëhuëi huëshirahuatoi, imarainquën, itërin Pitrori.

²⁹—Tëhuëenchachin iyaro'sa' imamacoso marë' nani ma'sha patohuatama', na'con na'con Yosë catahuarinquëma', ténahuë. A'naquëma' mini nanamëhuë a'chinacamaso marë' co huachi ya'huëmiataramahuë'. A'naquëma' pëinëma', iyaparima', oshiparima', tatama', mamama', hui'nama', no'panëma', inapita patërama'. ³⁰Ca imamacoso marë' napohuatama', Yosë na'con na'con quëtantarinquëma'. Isoro'paquë chachin pasaro' aquëtë pochin pëiro'sa', iyaro'sa', oshiro'sa', mamaro'sa', hua'huaro'sa', no'paro'sa' inapita quëtarinquëma'. Noya cancantarama'. Napoaponahuë', aparisitari-nëinquëma anta'. A'na tahuëriso huachi Yosë'pa' nanpimiatarama'. ³¹A'naquën ipora chiníquën nanantopirínahuë', a'na tahuëri topinan piyapi pochin nisapi. A'naquënso nipirínahuë', ipora topinan piyapi pochin nicaponahuë', a'na tahuëri chiníquën nanantapi, itërin Quisosori.

Chiminacaso' sha'huiantarinso'

(Mateo 20.17-19; Lucas 18.31-34)

³²Ina quëran ira pa'tahuatona', Quirosarin'pa' paantarapi ni'ton, ca'tano'-sanënpita pa'yanpi. Imapisopitanta' t'ëhuatopi. Quisososo nipirínahuë', quëchitërarín. Naquëranchin ca'tano'sanënpita

amashamiachin quëparahuaton, ma'sona onpocaso' sha'huitaantarín. ³³“Noya iyaro'sa' natanco'. Iporaso' Quirosarin'pa' pa'sarëhua'. Inatohua' nani ma'sha onpotarinaco. Yosë quëran quëmapico nipi-rahue', inaquë sha'huirapiarinaco. Corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa', inapita masahuatonaco, 'Tëpacaso' ya'huërin,' tosapi. Ina tosahuatona', nisha piyapi'saquë yo'coaninaco tëpainacoso marë'. ³⁴Inapita tëhuarahuatónaco, ipitarínaco. Chiníquën huihuirarinaco, pë'shararinaco. Ina quëran tëpararinaco. Chiminaporahuë', cara tahuëri quëran nanpíantarahuë,' itantarín.

Santiago, Coansha, inapita nohuantopiso'

(Mateo 20.20-28)

³⁵Ina quëran Santiago, Coansha, inapita Quisoso huëcapaipi. Sipitio hui'ninpita inahuaso'.

—Pi'pian Maistro natainquën, topiraihuë', itopi.

³⁶—¿Ma'ta' iyaro'sa' nohuantërama'? itërin.

³⁷—A'na tahuëri noya noya hua'anëntaran. Hua'an ya'conpatan, chiníquën nanan quëtocoi. A'naso' quëma inchinan quëran ahuënsëquë', a'nanta' ahuënan quëran ahuënsëquë', topiraihuë', itopi.

³⁸—Canpitaso' co no'tëquën yonquíátëramahuë'. Co ya'ipi nitochátëramahuë'. Chiníquën iyaro'sa' parisitarahuë'. Main o'orëso pochin pa'pi parisitarahuë'. I'quë ya'coitëresó pochin aparisitarínaco. Canpitanta' aparisitohuachinëinquëma', ¿ahuantapoma' ti? itërin.

³⁹—Ahuantarai, itopi cato chachin.

—¿Naporinchi paya! Ca pochin mini canpitanta' main o'orëso pochin parisitarama'. I'quë ya'coitëresó pochin parisitarama'. ⁴⁰Napoaponahuë', co caso' nanitërahuë' chiníquën nanan quëta'huanquëmaso'. Tata Yosëíchin

nanitërinso'. Inari nohuantërinso'pita inchinanëhuë quëran ahuënsëarin. Nani inapita marë' taparin huachi, itërin.

⁴¹Chiniquënan nanan nohuantopiso' natanahuatona', a'napitariso' no'huipi.

⁴²Quisososo nimirinhuë', ya'ipi ca'tano'sanënpita përasahuaton, pënënin.

—Co Yosë imapisopitahuë' chiniquënanantacaiso' pa'yatopi. Hua'an ya'conpachinara, chiniquënanantatona', yacamaitopi. Piyapinënpitanta' aparisitopi.

⁴³Canpitaso nimirinhuë', ama inapita pochin cancantocosohuë'. Yosë hua'a'nëntërinquë ya'conpatëra, co chiniquënanantacaso' nohuantërhëhuë'. Noya noya yanipatama', ya'ipi piyapi'sa' catahuaco'.

⁴⁴Topinan piyapi pochin cancantoco'. Catahuacasoáchin yonquihuata'ma', Yosë noya nicatënnquëma', chiniquënanan quëtarinquëma'. ⁴⁵Canta' Yosë quëran quëmápicó nipurahuë', co a'napita camai-ca'huaso marë' o'marahuë'. Piyapi'sa' catahuaca'huaso marë' o'marahuë. Chiminarahuë na'a piyapi'sa' nicha'ëca'huaso marë', itërin Quisosori.

Somaraya anoyatërinso'

(Mateo 20.29-34; Lucas 18.35-43)

⁴⁶Ina quëran paantarahuatona', Quiricoquë canconpi. Ca'tano'sanënpitarë chachin pipihuachinara, na'a piyapi'sarinta' imasapi. Naporo' a'na somaraya ira yonsanquë huënsëarin quënanconpi. Timio hui'nin ni'ton, Partimio itopi. Somaraya ni'ton, nani tahuëri coriqui topinan ma'patárin.

⁴⁷“Quisososo Nasaritoquë ya'huërinso' huë'sarin,” topi, natantërin. Ina natantaton:

—¡Nosoroco Sinioro! Quëmaso' Tapico' shinquënan ni'ton, nosoroco canta', itërin chiniquënanontaton.

⁴⁸A'napitari natanahuatona', no'huipi.

—Ta'tëquë', itopirinahuë', aquë aquëtë chachin chiniquënanontatarin.

—¡Nosoroco canta! Quëmaso' Tapico' shinquënan ni'ton, onpopionta' nosoroco, itantarin. ⁴⁹Quisososo' natanahuaton, chiniconin:

—Sha'huitoco' huë'in, itërin. Napotohuachina, sha'huitopi.

—Noya cancantëquë' iyasha. Nani përarinquënan ni'ton, Quisososo nontii-quë', itopi. ⁵⁰A'morinso' t'ë'yatahuaton, a'naroáchin Quisososoquë pa'nin.

⁵¹—¿Ma'ta' iyasha, onpochinquënan? itërin Quisosori.

—Anoyarayato' Maistro canta' noya ni'tanta'i, itërin.

⁵²—Inta nipachin, noya paquë'. Natëranco ni'ton, carinquënanoyataranquënan, itërin. Napotohuachina, noya ni'tërin. Noyatahuaton, Quisososo imarin.

Quirosarinquë canconinso'

(Mateo 21.1-11; Lucas 19.28-40;

Juan 12.12-19)

11 ¹Quirosarinquë ya'caritohuachinara, Pitipaqui'pa' canconpi. Ina ya'cariya Pitania ya'huërin anta'. Oriposë panënnquë canconahuaton, cato' ca'tano'sanënan sha'huitahuaton, a'parin.

²—Paso' ninanoquë paco'. Canconpatama', a'nara' mora hui'napishin a'sonpinan quënanconarama'. Co incari

tëranta' huënsëchátërarinhuë'. I'quiri-
tahuatoma', quëshico. ³“¿Onpotaomata'
i'quiritarama'?” itohuachinënquëma':
“Siniorori nohuantërin. Apira isëquë
acoquiantarai,” itoco', itërin Quisosori.

⁴Pa'sahuatona', mora a'sonpinan ya'coa-
naquë quënanconpi. Cachi yonsanquë
huanirarin. Quënanahuatona', i'quiritonpi.

⁵—¿Onpotaomata' moraso' i'quiri-
tarama'? itopi inaquë ni'sapisopitari.

⁶“Siniorori nohuantërin,” itohuachina:
“Inta nipachin, quëpaquë,” itopi. ⁷Napoto-
huachinara, Quisosoquë quëpi. A'mopiso'
masahuatona', mora aipi huëtöpi. Nani
huëtöhuachinara, ina aipi Quisoso huënsë-
rahuaton, pa'sarin. ⁸Na'a piyapi'sa' quëchi-
tahuatona', cachiquë a'mopiso' huëtapi.
A'napitanta', panpë mono pochin nininso-
pita nishitëtahuatona', no'paquë huëtëran-
tapi. Inataquëchin Quisoso pa'sarin huachi.

⁹⁻¹⁰Piyapi'sa' quëchitërapì. A'naquëonta'
Quisoso imasapi. Ya'ipi piyapiri pa'ya-
tatona', chiniquën nonsapi.

—¡Nicha'ëcoi Tata Yosë! ¡Ma noyacha
Quisososoya! Tapico' shiin inaso'.
¡Quëmari chachin chiniquën nanan
quëtëran! ¡Quëma nohuanton, israi-
ro'sacoi hua'anëntarincó! tosapì.

¹¹Quirosarinquë canconahuaton, Yosë
chinotopiso pëiquë no'tëërin. Ya'ipi
ma'sha inaquë ni'sárin. Nani i'huarin
ni'ton, pipiantarin. Shonca cato' ca'ta-
no'sanënpitarë chachin Pitania'pa' pa'pi.

Iqira nara yanicaso marë' sha'huitërinso'

(Mateo 21.18-19)

¹²Tahuëririnquë Pitania quëran huënan-
tarahuaton, Quisoso tanarin. ¹³Aquëran
iqira nara quënanin. Na'a monohuanin
ni'ton: “Inaya tëranta' nitërinso' ca'ì,” ta'ton,
paahuapirinhuë', co manta' nitërinhuë'.
Monoquënachin quënanconin. Co tahuëri-
nën naniyatërarinhuë' ni'ton, co nitërinhuë'.

¹⁴—Ama huachi iso nara nichinsohuë'.
Co huachi insoari tëranta' nitërinso'
caponhuë', tënin Quisoso. Ca'tano'sa-
nënpitarinta' natanapi.

Nipa'antopisopita Yosë chinotopiso pëi quëran a'parinso'

(Mateo 21.12-17; Lucas 19.45-48;

Juan 2.13-22)

¹⁵Ina quëran Quirosarinquë canconpi.
Yosë chinotopiso pëiquë ya'conahuatona',
na'a nipa'antopisopita quënanconpi.
Quisosori quënanconahuaton, co noya-
huë' ni'nin. Napoaton a'parin. A'naquën
inaquë coriqui nicanpiarapirinahuë',
misanënpita pitaton, ohuëretëra'piarin.
Nëpë' pa'antopisopitanta' a'parahuaton,
huënsëpiquë të'yatërin. Ina quëran ya'ipi
piyapi'sa' pënënin. ¹⁶“Ama nisha nisha
ma'sha Yosë pëinënquë quëntacosohuë'”
tënin. Ina quëran a'chintaton, itapon:

¹⁷—Yosë quiricanënquë ninshitërin-
poa'. “Ca nohuanto, pëinëhuë ya'huë'in
nontiiincoso marë'. Ya'ipi piyapi'sa'
nisha nisha nananquë nonpisopita
nontiiincoso marëáchin acotëran-
quëma'” tënin Yosë. Canpitaso nipirin-
huë', ihuatëro'sa' ya'huëpiquë pochin
atarantërama', itërin Quisosori.

¹⁸“¡Ma'pitacha nitotërin paya!”
topi ya'ipi piyapi'sa'. Napoaton corto
hua'ano'sa', cotio maistro'sa', inapitanta
natanahuatona', të'huatopi. “Ya'ipi
piyapi'sari yaimapi,” ta'tona', Quisoso
tëpacaiso' chinotopi. ¹⁹Yatashirahuaso',
Quisososoy' ca'tano'sanënpitarë chachin
ninano quëran pipiantapi.

Iqira nara ahuirinso'

(Mateo 21.20-22)

²⁰Tahuëririnquë tashiramiachin huënan-
tarahuatona', iqira nara ni'quiantapiri-
nahuë', nani ahuirin. Itën quëran huarë'
ahuirin. ²¹Ina ni'sahuaton, Pitro yonquirin.

—Ni'quëchi Maistro. Iquira nara i'huara sha'huitëranso' nani ahuirin huachi, itërin.

²²—Ya'ipi cancanëma quëran Yosë natëco'. ²³Inaso', ya'ipi nanitaparin. Ina nontohuatama', chiníquën natëco': "Co Yosë catahuarincohüé!" ama tocosohüé'. Ya'ipi cancanëma quëran ina natëhuatama', catahuarinquëma'. "Yosë nohuanton, iso motopi marëquë nich'i'huincain," tënama' naporini, ina nohuanton nich'i'huincaitonhué'. ²⁴Napoaton Yosë nontatoma' ma'sona nipatama', natëco'. "Tëhuënychachin Yosë catahuarinco," topatama', catahuarinquëma' tënahüé. ²⁵Noya cancantatoma', Yosë nontoco'. A'na piyapi ma'sona tëranta' onpotohuachinquëma', canpitarinta' pi'pian tëranta' no'huiahuatama', ina naniantoco'. Ya'ipi cancanëma quëran huarë' nanan anoyatoco' Tata Yosë oshanëma' inquichinquëma'. [²⁶Co nanan anoyatohuatamahüé', Tata Yosënta' co oshanëma' inquitaringquëmahué',] itërin Quisosori.

Chiníquën nanantërinso'

(Mateo 21.23-27; Lucas 20.1-8)

²⁷Ina quëran Quirosarinquë huëantapi. Yosë chinotopiso pëiquë ya'concoantahuachina, cotio ansiano'sa', corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa' inapitari huëcapaipi.

²⁸—¿Onporahuatonta' chiníquën nanantaton, nipa'antopisopita a'paran? ¿Inta' nanan quëtërinquën ina pochin nicacamaso'? Sha'huitocoi, itopi.

²⁹—Inta nipachin, carinquëmanta' natainquëma'. Ina sha'huitohuatamaco, insosona nanan quëtërinco'so' sha'huitaranquëma'. ³⁰¿Incarita' Coansha nanan quëtërin piyapi'sa' aporintacaso marë'? ¿Yosëri nanan quëtëca, piyapi'sari nica? ¿Ma'ta' tënama' canpita? Sha'huitoco carinquëmanta' nanan quëtërinco'so' sha'huichinquëma', itërin Quisosori.

³¹Natanahuatona', inahua capini nisha nisha ninontapi. "¿Ma'ta' itahua?' 'Yosëri nanan quëtërin,' itohuatëhua', a'paniarinpoa'. '¿Onpoatomata' nipa-chin co ina natëramahué?'" itarinpoa'. ³²Nipirinhué', 'Co Yosëri nanan quëtërinhué'. Piyapiri quëtërin,' itohuatëhua', na'a piyapi'sa' no'huiarinënpoa'. 'Yosëri Coansha a'parin pënëntacaso', topi ya'ipi piyapi,' nitopi. ³³Nani ninontohuachinara, Quisoso itapona':

—Ahuën. Co quiyaso' nitotërai hué'. ¿Incariso' Coansha nanan quëtomara? Co nitotërai hué' ta'a, toconpi.

—Noyapa'. Napohuarë', co carinquëmanta' insosona nanan quëtërinco'so' sha'huitaranquëmahué', itërin Quisosori.

Inpriatoro'sa' co noyahüé' yonquipiso'

(Mateo 21.33-46; Lucas 20.9-19)

12 ¹Ina quëran Quisosori pënëto nanan sha'huitaantarín:

"A'na quëmapi pancana iminaton, oparotërin. Nani pairapirahuaton, na'pi quëran nanpi ninin opa to'poitona', huino nicacaiso marë'. Naporahuaton, na'pi quëran chachin tori ninin. Inaquë piyapinën ya'huaton, nocorarin ama ihuacaiso marëhué'. Nani tiquihuachina, inpriatoro'sa' acorin a'paicaiso marë'. 'Sacatëramaso marë' nitërinso' patomachin canpitaora marë' maco'. Patomachin canta' acotoco,' itërin. Itahuaton, a'na parti pa'nin. ²Nitërinso' nani cayahuachina, piyapinën a'parin patoma nitërinso' ma'pacaiso marë'. ³A'papiirinhué', inpriatonënpitari masahuatona', ahüépi. Ahuërahuatona', topinan a'paantapi. ⁴Naquëranchin hua'anëni a'na piyapinën a'paantapirinhué', inanta' motën pë'shatahuatona', chiníquën no'huipi. ⁵Ina quëran a'nanta' a'paantapirinhué', inaso' huachi tëpapi. Ina quëran na'a a'paantapirinhué', a'naquën ahüépi, a'naquën tëpapi.

⁶Napotohuachinara, hua'anëni yonquiantarin. ¿Ma'cha onpochiya? Na'aya'pi a'pahirahuë!, co manta' quëtopihuë!. Hui'nahuë na'con nosoropirahuë!, ina huachi a'paarahuë. Ina tëhuëchinsol' natëpona' nimara,' ta'ton, hui'nin chachin a'parin. ⁷Inprietonënpitaso nipirinhüë!, hui'nin quënanahuatona' ninontopi. 'Paso' hui'napi a'na tahuëri pa'pin chiminpachin, ya'ipi hua'anëntarin huachi. Huëco' tëpa'ahua!. Ya'ipi ma'shanënpita canpoari matahua!, nitopi. ⁸Naporahuatona!, hui'nin masa-huatona!, tëpapi. Aipiran të'yatopi.

⁹Pa'pin natantohuachin, ¿ma'ta' onpotintapon hui'nin chachin tëpatopi ni'quëhuarë'? Chiniquën no'huiton, inprietonënpita tëpapon. Ina quëran nasha inpriatoro'sa' acoantapon, tënahuë.

¹⁰Iráca Yosë nohuanton, ninorin. Quiricanëquë ninshitërinso' ¿co nontëramahuë! ti? Ninshitaton, naporin:

'Na'pi quëran yapëihuachina, a'na na'pi ya'huëpirinhüë!, sacatoro'sari co nohuantopihuë!. "Nagoonin," ta'tona!, të'yatopirinhahuë!.

Hua'anëni maantarahuaton:

Iso na'pi mini na'con na'con nohuantërahüë pëica'huaso marë!, ta'ton, noya acoantarin.

¹¹Yosë chachin naporin.

Napoaton ¡Ma noyacha inaso' ninin paya! tënëhua!, 'tënin quiricanëquë," itërin Quisosori.

¹²Natanahuatona!, cotio hua'ano'sari chiniquën no'huipi. "Chinotatonpoa' pënënarinpoa!," ta'tona' Quisoso yamapirinhahuë! tashinan pëiquë po'mocaiso marë!. Piyapi'sa' niyontonpisopita të'huatona!, co mapihuë!. Patopi huachi.

Copirno marë' coriqui ma'patërinso'

(Mateo 22.15-22; Lucas 20.20-26)

¹³Ina quëran hua'ano'sari yonquipi Quisoso nonpintacaiso marë!. Napoaton a'naquën parisioro'sa' a'papi. Caraíchin Irotisë imarinsopitanta' a'papi. Yapa'pachinara, itapona!: "Paatoma!, nisha nisha natanco!. Co no'tëquën a'panihuachinquëmahuë!, sha'huirapiahua!," itatona!, a'papi. ¹⁴Canconahuatona!, noyásha nontonpi nonpintacaiso marë!.

—No'tëquën Maistro nontërancoi. Co piyapi'sa' pa'yatiinëquënso marë! a'chinanhüë!. Co hua'an tëranta' të'huatëranhuë!. Yosë nohuantërinso' no'tëquën a'chintërancoi. Napoaton yanatanainquën. Noma copirno nisha piyapi niponahuë!, ya'ipinpoa' hua'a-nëntërinpoa!. Coriqui ma'painpoaso marë! comisionën a'parin. Huë'pachin, ¿noya ipora quëtacaso' ti? ¿Ma'ta' Yosë nohuantërin nica'huaiso'? Sha'huitocoi nitochii, itopi.

¹⁵Yanonpintopiso' nitotaton, Quisosori itërin:

—¿Canpitaso' nonpintëquëma! ¿Ma'marëta' yaatëhuëramaco? Noma coriqui quëshico ni'i, itërin.

¹⁶Napotohuachina, quëtopi.

—¿Inta' isoso' nonanpiso'? itohuachina, —Noma copirno, itopi.

—¿Inta' nininëonta' isëquë ninshitopi? itantarin.

—Noma copirno chachin, itantapi.

¹⁷—Copirno ma'shanën ni'quëhuarë! inachachin quëtantaco!. Naporahuaton, Yosëso nininpoa' ni'ton, hua'anëntërinpoa!. Ya'ipi cancanëma quëran ina natëcaso' ya'huërin, itërin.

Natanahuatona!, pa'yanpi. "¡Ma noyacha a'panirinpoa' paya!" nitopi.

³⁴—No'tëquën iyasha yonquiran ni'ton, pi'pian pahuantarinquën Yosë hua'anën-tërinquë ya'conacaso', itërin Quisosori.

Ina quëran ya'ipi piyapi'sa' tapanatoná', co huachi nohuantopihuë' nataantacaiso'.

Yosëri a'paimarinso'

(Mateo 22.41-46; Lucas 20.41-44)

³⁵Ina quëran Yosë chinotopiso pëiquë Quisosori piyapi'sa' a'chintaantarín.

—Íráca quiricanën quëran Yosë tapon: “A'na tahuëri a'na quëmapi acoarahuë piyapi'sa' nicha'écaso marë'. Inaso' Cristo,” tënin. Cotio maistro'saso' a'chinpachinara, “Cristoso' Tapi shia'huain,” topi. ¿Onpoatonta' naporin? Ina iyaro'sa' yonquico'. ³⁶Íráca Espirito Santo nohuanton, Tapi chachin ninshitërin. Cristo ninoton, naporin:

Yosëri Sinioronëhuë sha'huitërin. “Inchinanëhuë quëran huënsëquë' inimiconënpita cari minsëchin-quën,” itërin Yosëri, tënin Tapi.

³⁷Shia'huain niponahuë', Cristo yonquiaton, “Sinioronëhuë,” tënin Tapi. Piyapi chachin nipirinhuë', Tapiri

chinotërin. ¿Onpoatonta' naporin? itërin Quisosori. “Yosë hui'nin chachin ni'ton, naporin,” ta'caiso nipirinhuë', co manta' topihuë'.

Notohuaro' piyapi'sa' niyontonpiso-pitaso nipirinhuë', nóya natanpi.

Maistro'sa' pëneninso'

(Mateo 23.1-36; Lucas 11.37-54; 20.45-47)

³⁸Ina quëran Quisosori a'chintaantarín. “Ni'cona cotio maistro'sa' nonpintochinënquëma'. A'naquën naporopi a'mopi piyapi'sari nohuitacaiso marë'. Ina pochin a'mosahuatona', cachiquë pa'pachinara, na'a piyapi'sari noya nontopi. ‘Huë'cama maistro,' itohuachinara, pa'yatopi. ³⁹Cotioro'sa' niyontonpiso pëiquë ya'compachinara, hua'ano'sapitarë' yahuënsëconpi. Pita nipachinara, huancánachin yahuënsëpi. ⁴⁰Noya nonaponaraihuë', a'naya a'naya quëyorono'sa' nonpintatona', ma'shanënapita matopi. Ama noninacaiso marëhuë' hua'qui' Yosë nontopirinahuë', co cancanëna quëran natëpihuë'. Ina marë' aquë aquëtë' Yosëri ana'intarin,” tënin.

**Quëyoron Yosë marë'
coriqui acorinso'**

(Lucas 21.1-4)

⁴¹Ina quëran coriqui cacon notënanquë Quisoso huënsërin. Piyapi'sa' ni'sárin. Notohuaro' piyapi'sa' huë'sahuatona', coriqui Yosë marë' inaquë po'moquirapi. Na'a ma'huano'saso' na'con coriqui po'morapirinahuë'.

⁴²Ina quëran a'nara quëyoron huë'nin, sa'ahua nininso'. Catotëra'huayaíchín coriqui po'moquirin, pi'pira'huaya pa'tërinso'. ⁴³Ca'tano'sanënpita përasahuaton, Quisosori itapon:

—No'tëquën itëranquëma'. Na'a piyapi'sa' na'con coriqui po'morapirinahuë', iso quëyoronso', na'con na'con po'moquirin, tënhuë. ⁴⁴Ma'huano'saso' na'a coriquihuanatona', ya'sotopiso' acopi. Iso sanapiso nipirinhüë', pi'pian ya'huëcharinso tëranta' tiquirin. Co huachi ya'huëtërinhuë'. Napoaton na'con na'con Yosë quëtërin, tënhuë, itërin.

**Yosë chinotopiso
pëi' ohuatapiso'**

(Mateo 24.1-2; Lucas 21.5-6)

13 ¹Ina quëran Yosë chinotopiso pëi quëran pipihuachinara, a'na ca'tano'sanëni itapon:

—Ni'quë' Maistro. Ma noyápiachin pëipiso'. Pancara'pi quëran nipi, itërin.

²—Iporaso' noyápiachin ni'piramahuë', a'na tahuëri ya'ipi ohuatapi. Co a'na na'piya tëranta' niya'huiritarinhuë', itërin.

Ayaro' tahuëri ya'caritërinso'

(Mateo 24.3-28; Lucas 21.7-24; 17.22-24)

³Ina quëran Oriposë panënuë pa'sahuaton, inaquë huënsëconin. Ca'tano'sanënpitaráchin ya'huëapi. Aquë quëran Yosë chinotopiso pëi' notëërapí. Pitro, Santiaco, Coansha, Antërisë, inapitari itapona': ⁴“¿Onporota' Maistro ohuatapi? Ya'ipi yata'huantohuachina', ¿onporahuachinata' nitotapoi? Sha'huitocoi quiyanta' nitochii,” itopi.

⁵“Ni'cona iyaro'sa' nonpintochinënuëma'. ⁶A'naquën huëcapona', 'Caso' Cristoco. Yosë chachin a'parinco,' tëcapona'. Nonpintë' nipirinhüë', na'a piyapi'sari imapona'.

⁷Nisha nisha parti piyapi'sa' nino'huiapi. Niahuëatona', quira nisapi. Ina natantohuatama', ama pa'yanco-sohuë'. Tëhuëenchachin nisha nisha parti naporapi. Napoaponahuë', co isoro'pa' ta'huanchátëraponhuë'.

⁸Nisha nisha nananquë nonpisopita nino'huitona' quira nisapi. Copirno-ro'sa capini nino'huitona', piyapinpita camairapi quira nicacaiso marë'. A'na parti a'na parti ocohua pa'sarin. Cosharo' pahuanpachin, tanari tiquirarin. Ni'co'. Sanapi yahuaihuachina, iquitárin, co a'naroáchin huairinhüë'.

Inapochachin ayaro' tahuëri ya'cari-tohuachina, na'con parisitapirinahuë', co isoro'pa' ta'huanchátëraponhuë'.

⁹Ni'cona canpitanta' naniantotamaco. A'na tahuëri masarinënguëma'. Imaramacoso marë' coisëquë sha'huirapiarinënguëma'. Cotio niyontonpiso pëiro'saquë huihuirarinënguëma'. Imaramaco ni'ton, chirinchi hua'ano'sa' ya'huërinquënta' sha'huirapiarinënguëma'. Ca nohuanto, inaquë quëparinënguëma' nanamëhuë sha'huitacaso marë'. ¹⁰Co'huara isoro'pa' ta'huanchatërasohuë', noya nanan ya'ipi piyapi'sa' sha'huitacaso' ya'huërin. Nisha nisha nananquë nonpisopita nataina'. ¹¹Mapachinënguëma', '¿Ma'cha tonopocoya?' ama tocosohuë'. Coisë'pa' quëpahuachinënguëma', naporor' Yosë catahuarinquëma' noya nonacamaso marë'. Co canpitaora nonsaramahuë'. Ispirito Santo ayonquiarinquëma' noya nonacamaso marë'. ¹²Naporor' tahuëri'sa' nisha nisha yonquiapi. A'naquën imasarinaco. A'naquënso nipirinhuë' co nohuantarinacohuë' ni'ton, quëmopinënpita capini nino'huiaipi. A'naquën iin chachin niponahuë', sha'huirapiarin tëpacaiso marë'. A'naquën hui'ninpita imapachinaco, pa'pini chachin sha'huirapiarin. A'naquën a'shinhuë' nipon, pa'pinhuë' nipon, imapachinaco, hui'ninpitari chachin sha'huirapiapi tëpacaiso marë'. ¹³Imaramaco ni'ton, ya'ipi piyapi'sa' no'huirarinënguëma'. Napoaponahuë', chiminaquë huarë' imamiatohuatamaco, cha'ësarama huachi. ¹⁴A'na tahuëri inimicoro'sa' Yosë pëinënguë ya'conahuatona', pa'pi co noyahuë' nisapi ni'ton, tapiapona', co huachi inaquë Yosë chinotapihuë'. (Ina quirica nontohuatama', noya yonquico'.) Ina ni'patama', naporor' ta'aco'. Cotia parti ya'huëhuatama', motopi'pa' ta'aco'. ¹⁵Pëinëma' a'canamaso' aipi ya'huëhuatama', ama ma'shanëmapita

quëpacaso marë' ya'concosohuë'. A'naroá-chin topinan paco'. ¹⁶Iminëmaquë sacatasënguëma' nipachin, ama a'moramaso tëranta' maquintacosohuë'. Manóton ta'aco'. ¹⁷Naporor' tahuëri'sa' cayorono'sa', sho'shopia'hua ya'huëtopiso', inapita parisitapona'. ¡Ma'huantacha nicapona paya! ¹⁸Yosë nontoco' ama o'napi tahuëri inapocamaso' ya'huë'insohuë'. ¹⁹Naporor' tahuëri'sa' piyapi'sa' chini chiniquën parisitapi. Isoro'pa' ninin quëran huarë' co ina pochin parisichátërapihuë'. Ina piquëraonta' co onporonta' ina pochin parisitaantarapihuë'. ²⁰Yosë nohuanton, co hua'qui' aparisitapihuë'. Hua'qui' aparisitapi naporini, ya'ipi piyapi'sa' taqui'itonahuë'. Nipirinhuë', piyapinënpita nosoroaton, co nohuantërinhuë' hua'qui' aparisitacaiso'. Huayoninsopita nicha'ësarin huachi.

²¹Naporor' tahuëri'sa' nisha nisha sha'huitarinënguëma'. '¡Ni'cochi, Cristo nani huë'nin!' tosapi. A'napitanta' taponas: '¡Ni'cochi, pasëquë ya'huarin!' tosapi. Napotohuachinënguëma', ama natëcosohuë'. ²²Na'a nonpin nanan pënëntona'piro'sa huëcapona'. 'Caso' Cristoco,' tëcapona' a'naquën. 'Caso' ninotona'pico,' tosapi a'naquëonta'. Sacai' nininso' nisapi piyapi'sa' nonpintacaiso marë'. Ni'sahuatona': 'Ma'pitacha nitërin paya. ¿Yosë quëran o'mamara, ti?' ta'tona', na'a piyapi'sari imasapi. Yosëri huayoninsopita quëran huarë' nonpintochinaichin nisapi. ²³Canpitaso nipirinhuë' ni'cona nonpintochinënguëma'. Nani sha'huitëranquëma' ama naporor' tahuëri'sa' nonpintinënguëmaso marëhuë', itërin Quisosori.

Quisoso o'macaso tahuëri

(Mateo 24.29-35, 42, 44; Lucas 21.25-36)

²⁴Ina tosahuaton taantarin: "Ina quëran iyaro'sa' nani chiniquën

parisitohuachina', pi'i tashiarin. Yoquinta' co huachi a'pinarinhuë'.²⁵ Naporahuaton, na'a tayoraro'santa' anotarín. Ya'ipi inápaquë ya'huërinso-pitanta' nacon nacontapon. ²⁶ Naporó' ya'ipi piyapi'sa' ni'sarinaco. Yosë quëran quëmapico ni'to, chitoro' huancana o'mantararahuë. Chiníquën nanantato, huënaráchin huënaráchin ya'noarahuë. ²⁷ O'mantahuato, anquëniro'sa' a'pararahuë Yosëri huayoninsopita ya'ipi parti quëran ayontonacaiso marë'. Pa'sahuatona', nisha nisha parti quëran huarë' ayontonapi huachi.

²⁸ Iquira nara papotërin quëran, iyaro'sa', nitotoco'. Ta'amënuquë monoantahuachina, 'Nani o'napi naniriarin huachi,' topi. ²⁹ Inapochachin nani ma'sha onporahuachina, nitotarama'. 'O'mantacaso' tahuëri naniriarin huachi,' tosarama'. ³⁰ No'tëquën sha'huitëranquëma'. Co'huara cotioro'sa' huënton ta'huanchatërasoihuë', nani ma'sha onporapi. ³¹ Isoro'pa' ta'huantarin. Pi'iro'tënta' ta'huantarin. Ca nonahuëso nipirihuë', co onporonta' ta'huantarinhuë'. No'tëquën nonahuë ni'ton, ya'ipi sha'huitëranquëmaso chachin naniarin huachi.

³² Onporosona o'mantaca'huaso' tahuëri nanihuachin, co insonta' nitotërinhuë'. Co anquëniro'sa' tëranta' nitotapihuë'. Yosë hui'ninco niporahuë', co ca tëranta' nitotërahuë'. Tata Yosëfchin nitotërinso'.

³³ Napoaton ama huë'ërëso pochin cancantatoma', naniantocosohuë'. Onporosona o'mantaca'huaso' tahuëri nanihuachin, co nitotaramahuë'. Yosë nontatoma', ninaco. Noya yonquiatoma', ya'huëco'. ³⁴ A'na quëmapi aquë yapa'ninso pochin nisarin. Yapa'pachina, inpriatonënpita camairin. A'naya a'naya sha'huitërin ma'sona nicacaiso marë'.

Ya'coana to'shitona'pinta' sha'huitaton: 'Pëi' noya ni'quë', itërin. ³⁵ Onporosona pëi' hua'anën huënantacaso' co nitotopihuë'. 'Thuaraya huarë' huëcapon nimara. Yonotashi' a'na' huëcapon nimara. Atari përasahuaso', huëcapon nimara. Tashíramiachin huëcapon nimara,' topi. Inapochachin canpitanta' o'manta'huaso tahuëri co nitototomahuë', nináco. ³⁶ Ni'cona a'nanaya o'mato, huë'ësënuquëma' quënanquimätënuquëma'. ³⁷ Nani a'chintëranquëma huachi. Ya'ipi piyapi'sa' nitochina'. 'Ama huë'ërëso pochin cancantatomarahuë', ninaco,' itarahuë ya'ipi piyapi'sa',' itërin Quisosori.

Quisoso macacaiso marë' chinotopiso'

(Mateo 26.1-5; Lucas 22.1-2; Juan 11.45-53)

14 ¹ Cato' tahuëri pahuanarin Pascoa nanicaso'. Naporó' Yosëri iráca nicha'ërinso' yonquiatona', coshatapi. Pan co huëpocatërinsohuë' ca'sapi. Pascoa naniriahuachina, cotio hua'ano'sa', cotio maistro'sa', inapitari chinotapi onporahuatonsona Quisoso macacaiso marë'. Nonpintatona', yatëpapi.

²—Ama niyontopiso tahuëri'sa chachin maahuasohuë', piyapi'sa' no'huihuachinënpoa'. Quisoso pa'yatapi ni'ton, ahuëarinënpoa', topi a'naquën.

Hua'saiquë opomototërinso'

(Mateo 26.6-13; Juan 12.1-8)

³ Quisososo' Pitaniaquë pa'nin. Simon pëinënuquë coshatapatarin. Inaso' chana caniori mapirihuë', anoyatërinso'. Misaquë coshatasoi', a'nara sanapi huë'nin. Potiria'huaya nishana'pi quëran nipiso' quënin. Inaquë pimo hua'sai' na'con pa'tërinso' ya'huërin. Potiria'huaya oparahuatón, Quisoso

motênquë hua'sai' opomototërin.
⁴A'naquën no'huitatona', inahua capini
 ninontapi.

—¿Onpoatonta' iso hua'sai' pa'ton
 nipirinhüë' chiniarin? ⁵Pa'anin napo-
 rini, cara pasa tahuëri marë' pahuë-
 rêtopiso pochin coriqui canaitonhuë'.
 Sa'ahuario'sa' quëtacaso' ya'huëchiton-
 huë', nitopi. Ina pochin yonquiatona',
 sanapi no'huipi.

⁶Quisosoriso nipirinhüë', itapon:

—¿Ma'marëta' iso sanapi no'hui-
 rama'? Tananpitoco'. Na'con noso-
 roatonco, inapotërinco. ⁷Nani tahuëri
 sa'ahuario'saso' isëquë ya'huërapí.
 Nohuantohuatama', nosoroarama'.
 Napoaponahuë', caso' co hua'qui' canpi-
 taro'co ya'huarahüë'. ⁸Iso sanapiso'
 cancanën quëran noya yonquiaton,
 inapotërinco. Co'huara chimiyantë-
 rasocohüë', nosoroatonco, nonëhuë
 hua'saiquë opotërinco pa'pitinacoso
 marë'. ⁹No'tëquën itaranquëma'. Insë-
 quësona noya nanan sha'huihuachina',
 iso sanapi napotërinco'so' sha'huirapi
 anta'. Co naniantapihuë', tënin.

Cotasëri sha'huirapirinso'

(Mateo 26.14-16; Lucas 22.3-6)

¹⁰Shonca catoya'piri Quisoso ca'tan-
 pirinahuë', a'nara' corto hua'ano'saquë
 pa'nin sha'huirapicaso marë'. Inaso'
 Cotasë Iscarioti itopi. ¹¹Natanahua-
 tona', pa'yatopi: “Ina marë' coriqui
 quëchinquën,” itopi. Ina quëran Cotasë
 yonquirarin po'oana quëran Quisoso
 a'nocaso marë'.

Pascoa tahuëri coshatopiso'

(Mateo 26.17-29; Lucas 22.7-23;

Juan 13.21-30; 1 Corintios 11.23-26)

¹²Pascoa nanihuachina, nisha pan
 ca'pi, co huëpocatërinsohuë'. Naporo'
 tahuëri chachin carniroa'hua iráca

tëpapiso pochin tëpaantapi capatona'
 yonquicaíso marë'. Nani pi'ipiquë
 cotioro'sa' naporápi ni'ton, ca'tano'-
 sanënpitari Quisoso itapona':

—¿Intohuata' Maistro paatoí Pascoa
 cosharo' nii capacaso marë'? itopi.

¹³Napotohuachinara, cato' ca'tano'-
 sanënpita nontërin:

—Ninanoquë paco'. Inaquë a'na
 quëmapi nacapiarama'. Yonquë i'sha
 chi'yatarin. Ina imaco'. ¹⁴Pëiquë ya'con-
 conpachin, pëi' hua'anën natanconco'.
 “¿Insëquëta' patoana ya'huërin Pascoa
 cosharo' capa'huaiso'?” tënin Maistro,
 itonco'. ¹⁵Napotohuatama', panca
 patoana inápaquë nininso' a'nota-
 rinquëma'. Inaquë misa, huënsënan,
 inapita ya'huërarin coshatacaso marë'.
 Nani taparin huachi. Inaquë cosharo'
 nico' canpoa' capacaso marë', itërin.

¹⁶Pa'sahuatona', ninanoquë canconpi.
 Quisosori sha'huitërinso chachin
 quënanconpi. Inaquë Pascoa cosharo'
 nipi capacaiso marë'.

¹⁷Nani tashiro'porapaso', Quisoso
 shonca cato' ca'tano'sanënpitarë
 chachin huë'pi. ¹⁸Misaquë coshatasoí',
 Quisosori itapon:

—No'tëquën iyaro'sa' itëranquëma'.
 A'naquëma' carë' coshatapomarahüë',
 sha'huirapiramaco, itërin.

¹⁹Natanahuatona', sëtopi. Sëtatona',
 a'naya a'nayari Quisoso natanpi.

—¿Incoita' Sinioro yasha'huirapi-
 rainquën? ¿Co cahuë' nimara ti? topi
 a'naya a'naya.

²⁰—Shonca catonquëma' ca'ta-
 napomaracohüë', a'naquëma'
 yasha'huirapiramaco. Ina sënanquë-
 ráchin i'shiaton carë' caponahuë',
 yasha'huirapirinco. ²¹Yosë quiricanënuë
 ninorincoso chachin chiminarahuë'.
 Yosë quëran quëmapiço niporahuë',
 chiminarahuë. Napoaponahuë', quëmapi

yasha'huirapirincoso' ma'huantachanicapon paya. Co nasitërinhuë' naporini, noya noya niitonhuë', itërin.

²²Coshataso!', pan masahuaton, Yosë nontërin. “Yosparinquën Tata,” itahuaton, së'panin. Ina quëran, ca'tano'sanënpita quëtëra'piarin.

—Ca'co' iyaro'sa'. Ca nonëhuë pochin iso', itërin. ²³Minëa'huanta' masahuaton, “Yosparinquën Tata,” itahuaton, inanta' quëtërin. Quëtöhuachina, ya'ipi o'opi.

²⁴—Ca huënainëhuë pochin iso'. Huënainëhuë pa'sarin ni'ton, nasha quëran canpitarë' Yosë anoyatërinso' sha'huichinquëma' imacamaso marë'. Chiminarahuë na'a piyapi'sa' oshanëna' inquita'huaso marë'. ²⁵No'tëquën itaranquëma'. Ipora quëran huarë' co huachi opai' o'oantarahuë'. Chiminarahuë huachi. A'na tahuëri Yosë hua'anëntërinso' nanihuachin, nasha pochin nininso' o'oantarahuë. Naporo' noya noya cancantarihua', itërin.

Pitrori nonpinapicaso' ninorinso'

(Mateo 26.30-35; Lucas 22.31-34;

Juan 13.36-38)

²⁶Nani Yosë cantanën cantarahuatona', Oriposë panënuë pa'pi. ²⁷Inaquë Quisosori itapon:

—Tëhuënhachin ya'ipinquëma' ta'anapiramaco. Iráca quiricanënuë ninoton, Yosë naporin. “Ca nohuanto, pë'tahuatona'pi tēpaapi. Tēpahuachina', ohuicanënpita yanquëerapi,” tēnin. Ipora tashi chachin napoarama'. ²⁸Chiminaporahuë', Yosë ananpitaantarinco. Ananpitaantahuachinco, ca'ton Cariria'pa' pa'sarahuë. Inatohua' niquënantarihua', itërin.

²⁹—A'napita ta'ananpipirinënuëonta', co caso' ta'arahuë', itërin Pitrori.

³⁰—No'tëquën iyasha itaranquën. Ipora tashi chachin co'huara atari catoro'

përashatërasohuë', cararo' nonpinapiaranco. “Co caso' Quisoso nohuitërahuë',” toconapon, itërin Quisosori.

³¹—Quëma imasaranquën ni'ton, yatëpapurinacohuënta', co onporonta' nonpinapiaranquënhuë', itërin Pitrori. Inachachin topi ya'ipiya.

Quisoso sëtaton, Yosë nontërinso'

(Mateo 26.36-46; Lucas 22.39-46)

³²Ina quëran nararoquë canconpi, Quisimani itopiquë.

—Isëquë iyaro'sa' huënsëtaco'. Yosë nontëri'i, itërin Quisosori.

³³Pitro, Santiago, Coansha, inapitaíchin amashamiachin quëparin. Naporo' sëtaton, co napion cancantërin.

³⁴—Pa'pi sëtërahuë. Chiminchináchin sëtërahuë. Isëquë huënsëtaco'. Ama huë'ëtomarahuë', ni'táco', itërin.

³⁵⁻³⁶Amashamiachin pa'sahuaton, isonconahuaton, no'paquë huarë' monsho-marin. Inaquë Yosë nontarin. “Quëma nohuantohuatan Tata, nicha'ëco ama ma'sha onpo'isohuë'. Main o'orëso pochin parisita'huaso' ya'huërin. Co parisita'huaso' nohuantaporahuë', quëma nohuantohuatan, ma'sona yaonpotohuatanconta' noya, tēnahuë. No'tëquën yanatëranquën,” itërin.

³⁷Ina quëran huënantapirinhuë', cara chachin huë'ësápi quënanquintarin.

—¿Onpoatoncha iya Simon, huë'ésaran paya? ¿Co a'na ora tēranta' nanitëranhuë' ni'tamaso' ti? ³⁸Ama huë'ëtoma-huë', ni'táco'. Yosë nontáco' ama sopai minsëinquëmaso marëhuë'. Cancanëma quëran Yosë yanatëpiramahuë', co canpitaora chinquën cancantëramahuë', itërin.

³⁹Naquëranchin paantarahuaton, Yosë nontantarin. Inachachin itantarahuaton, ⁴⁰huënantapirinhuë', naquëranchin

hué'ëantapi quënanquinantarin. Hué'ëi' iquitatona', hué'ësápi. Tapanatona', co nanitopihué' ma'sha ta'caiso'. ⁴¹Naquë-ranchin paantarahuaton, Yosë nontantarin. Ina quëran huënantarahuatón, ca'tano'sanënpita itapon:

—¿Ipora huanta' hué'ësarama' ti? Nani huachi. Nani ora nanirin. Yosë quëran quëmapico nipirahué', sha'huirapiarinco oshahuano'sa' macainacoso maré'. ⁴²Huënsëco' pa'ahua'. Ni'co'. Sha'huirapiarinco'so' nani canquiarin, itërin.

Quisoso mapiso'

(Mateo 26.47-56; Lucas 22.47-53;
Juan 18.2-11)

⁴³Nonaso chachin, Cotasë canquirin. Inanta' Quisoso ca'tanaponahué', sha'huirapiarin macacaiso maré'. Notohuaro piyapi'sari imaquiapi. Corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa', ansiano'sa', inapitari a'papisopita. Sahuëni, shonqui, inapita sé'quëërahuatona', hué'sapi. ⁴⁴Co'huara canshátërasoihué', Cotasëri nani sha'huitërin Quisoso nohuitacaiso maré'. “Apinorahué quëran Quisoso nohuitatoma', maco'. Noyá tonporahuatoma' quëpaco', ta'ahuachin,” itërin. ⁴⁵Canquirahuaton, Quisoso ya'yoranquirin. Ina quëran:

—Tashita Maistro itahuaton, apinoirin.

⁴⁶Ina quëran Quisoso chiníquën masapi.

⁴⁷A'naso nipirinhué' sahuëninën ocoirahuaton, corto hua'an inpriatonën ahuërin. Inapotaton, nishitëhuëratë-tërin. ⁴⁸Quisosori piyapi'sa' itapon:

—Sahuëni, shonqui, inapita sé'quëërahuatoma', huëcapairamaco. Matararo pochin cancantatomaco, ¿yamana-maco ti? ⁴⁹Co'tana nani tahuëriya Yosë pëinënquë ya'huëato, a'chinárahue'. Nicapomaramaco'hué', co manamacohué'. Napoaponahué', Yosë quiricanën quëran ninorinacoso chachin masaramaco, itërin.

⁵⁰Ina quëran ya'ipi ca'tano'sanënpitari ta'ananpipi. ⁵¹A'na hui'napiso' sahuanasaquëächin niso'quëëtahuaton Quisoso imasapirinhue', mapi. Mapi-rinahué', ⁵²sahuanasáchin matohuachinara, i'nampirapi ta'arin.

Cotio hua'ano'saquë quëpapiso'

(Mateo 26.57-68; Lucas 22.54-55, 63-71;
Juan 18.12-14, 19-24)

⁵³Nani Quisoso masahuatona', corto hua'an chini chiníquën nanantërinso' ya'huërinquë quëpapi. Inaquë ya'ipi corto hua'ano'sa', ansiano'sa', cotio maistro'sa', inapita nani niyontonpi. ⁵⁴Pitroso nipi-rinhue', aquë quëran imaquiarin. Corto hua'an i'iratë' pairapirinquë huaré' imaquirin. Inaquë ya'conahuaton, ponisario'sapitaré' huënsëaton, napëntarin.

⁵⁵Ya'ipi hua'ano'sari yatëpapi ni'ton, a'naya a'naya Quisoso nonpinapicaiso maré' yonípirinhue', co quënanpihué'.

⁵⁶Na'a nonpinapiaponaraihué', nisha nisha nonconpi. Co inachachin nonpihué'.

⁵⁷A'naquë huanirahuatona', taponal:

⁵⁸—I'hua chachin Quisoso naporin, natanai. “Yosë pëinën piyapi'sari nipiso' ata'huantahuato, cara tahuëri quëran anoyatantarahuë. Co piyapi'sari nipi-sohué' acoantarahuë,” toconin, itopi.

⁵⁹Napoaponahué', co inahua tëranta' inachachin nonpihué'. Nisha nisha nonpi.

⁶⁰Corto hua'an chini chiníquën nanantërinsoari huanirahuaton, Quisoso itapon:

—¿Ma'ta' ta'tona' isopita nonapirinhë-quën? ¿Co manta' tënanhué' ti? itërin.

⁶¹Quisososo nipirinhue', co manta' tënhue'. Ta'tárin. Napohuachina, naquëranchin nataantarín:

—¿Quëmaso' Cristo, Yosë hui'nin-quën chachin ti? itaantarín.

⁶²—Ca mini inaco. A'na tahuëri ni'saramaco. Yosë quëran quëmapico ni'to, Yosë chiníquën nanantaton, inchinan

quëran ahuënsëarínco. Ina quëran chitoro' huáncana o'mantararahué niantaramaco, itërin Quisosori.

⁶³Ina natanahuaton Corto hua'anso, chiníquën no'huitërin. A'morínso osharahuaton tapon:

—“¡Caso! Yosë hui'ninco,” toconin! Nani natanëhua!. Co huachi a'napitari sha' huirapicaiso' nohuantarihuahuë!. ⁶⁴Nani huachi Yosë yaya'huërëterínso' natanëhua!. ¿Ma'ta' onpotahua! Quisoso? tënin.

—Pa'pi co noya quëmapihuë! ni'ton, tëpacaso' ya'huërin, topi ya'ipiya.

⁶⁵Naporahuatona!, Quisoso ipitopi. Tonporayatahuatona!, chiníquën panpirayapi.

—Quëmaso' Crístonquën nipatan, ninoton no'tëquën sha'huitocoi. ¿Inta' ahuërinquën? itoonpi.

Ponisiario'sarinta' chiníquën ahuërayapi.

Pitrori nonpinapirínso'

(Mateo 26.69-75; Lucas 22.56-62;

Juan 18.15-18, 25-29)

⁶⁶Pitroso i'iratëquë ya'huëápirínhuë!, a'na sanapi huë'nin. Corto hua'an cosonanën inaso!. ⁶⁷Pitro napëntaquëya!, inari ni'nin. Noya ni'sahuaton:

—Co'ta quëmanta! Quisoso Nasaritoquë ya'huërinso' ca'tanan, itërin.

⁶⁸—¿Ma quëmapita' napotëranso'? Co caso' ina quëmapi nohuitërahuë!, itërin. Ina quëran pipirahuaton, paira ya'coanaquë pa'nin. Naporó' atari përarin.

⁶⁹Naquëranchin sanapiri quënaantarin. Quënanahuaton, huanipapisopita itapon:

—Iso quëmapi Quisoso ca'tanin anta!, itërin.

⁷⁰—¡Co'chi nohuitërahuë paya! itaantarin. Ina quëran a'napitarinta' itaantapona!:

—Quëmanta' Cariria piyapi pochin nonan ni'quëhuarë', Quisoso ca'tanan ipora, itopi.

⁷¹—;Co'chi nohuitërahuë paya! Yosë ni'sárinco, co cariso' nohuitërahuë'. Nonpintohuatënquëmaso', Yosë ana'in-tarinco, itërin Pitrori.

⁷²Naporo chachin atari përaantarin. Atari natanahuaton, Quisosori napotërinso' Pitro yonquirin: “Co'huara atari catoro' përashatërasohuë', cararo' nonpinapiaranco,” itërinco, ta'ton chiníquën sëtërin. Sëtatón, na'nërin.

Piratoquë quëpapiso'

(Mateo 27.1-2, 11-14;

Lucas 23.1-5; Juan 18.28-38)

15 ¹Tahuërianpitohuachinara, ya'ipi cotio ansiano'sa', cotio maistro'sa', corto hua'ano'sa', inapita niyontonahuatona', ninontopi. Ina quëran Quisoso tonporahuatona', Pirato ya'huërinquë quëpapi.

²—;Quëmaso' cotioro'sa' copirnon-quën ti? itërin Piratori.

—Inaco mini, tënin Quisoso.

³Ina quëran corto hua'ano'sari na'con nonpinapipirinahuë', co manta' tëninhuë'.

⁴—Nani ma'sha sha'huirapipirinën-quënhuë', ¿co manta' tënanhuë' ti? itaantarín Piratori.

⁵Quisososo nipirinhüë', co manta' tëninhuë'. Napohuachina: “Ma quëmapita' isoso' ni'ton, co manta' tëninhuë',” tënin Pirato yonquiatón.

Tëpacaiso marë' sha'huirínso'

(Mateo 27.15-31; Lucas 23.13-25;

Juan 18.38—19.16)

⁶Nani Pascoa tahuëri a'nara apina'pi tashinan pëi quëran ocoirin noya pipi-caso marë'. Pita tahuëri ni'ton, Noma hua'an napotërin. Insosona piyapi'sari

nohuantopiso' ocoirin. ⁷Tashinan pëiquë copirno no'huipisopita ya'huëpi. Copirno piyapinënpita tëpapi ni'ton, tashinan pëiquë po'mopi. A'nara' Parapasë itopiso'. ⁸Piyapi'sa' huë'sahuatona', Pirato nontipi.

—Ipora Pascoaquënta' apina'pi ocoi-taantacoi, itopi.

⁹—;Inta' ocoichinquëma'? Copirnonëma' ocoichinquëma' topi-rahüë', itërin Piratori.

¹⁰Corto hua'ano'sari apiratona', Quisoso nani mapi. Ina nitotaton, Piratori naponontërin. ¹¹Napoapona-huë', corto hua'ano'sari a'naya a'naya piyapi'sa' sha'huitëra'piapi.

—“Co Quisososo' nohuantëraihuë'. Parapasë ocoitocoi,” itoco', itëra'piapi. Napoaton:

—Parapasë ocoitocoi, tosapi.

¹²—;Ma'ta' nipachin Quisoso onpochi: “Inaso' copirnonëhuëi,” tënamaso'? itërin Piratori. Napotohuachina:

¹³—;Corosëquë patanantëquë' chimiin! itapi chiníquën nontatona'.

¹⁴—;Ma'marëta' tëpa'i? ¿Ma'ta' onpo-rinso'? itopirinhüë', aquëtë chachin chiníquën itaantapi:

—;Corosëquë patanantëquë' chimiin! itaantapi.

¹⁵Ina natanahuaton, ama piyapi'sari no'huicaiso marëhuë' Parapasë ocoi-tërin. Quisososo nipirinhüë', chiníquën ahuihuitërin. Chiníquën huihuitona', pë'sha pë'shatopi. Ina quëran sha'hui-tërin corosëquë patanantacaiso marë'.

¹⁶Ina quëran sontaro'sari Pirato pëinënquë quëpapi. Pairaanaquë ichiya'conahuatona', ya'ipi sontaro'sa' amatopi. ¹⁷Nani niyontonpachinara, quëhuanën miachin hua'an a'morinso pochin a'motopi tëhuacaiso marë'. Yancotënta' nahuan quëran nicatona', ayancotopi:

¹⁸—¡Hua'qui tahuëri nicon cotioro'sa' hua'anëntëquë!' itoonpi.

¹⁹Piquiranankë ahuëmotopi. Ahuë-
rahuatona', ipitopi. Isonahuatona', nito
mosharapi. ²⁰Inapotatona', tëhuapi. Ina
quëran quëhuanën a'motopiso ocoita-
huatona', inaora a'morinso chachin
a'motaantapi. Inapotahuatona', coro-
sëquë patanantacaiso marë' quëpapi.

**Corosëquë Quisoso
patanantopiso'**

(Mateo 27.32-44; Lucas 23.26-43;

Juan 19.17-27)

²¹Pa'sapirirahuë', a'na quëmapi
Sirini parti hua'huatërinso' nacapipi.
Iminën quëran huëntararin. Simon
itopi. Inaso', cato' hui'ninpita ya'huë-
tërin, Aricantro, Nopo, inapita itopiso'.

Simon nacapirahuatona', sontaro'sari
Quisoso corosënën apitëntopi inari
quëpatacaso marë'.

²²Pantarahuatona', panëa'huayaquë
canconpi huachi, Corocota itopiquë. Coro-
cotaso': "Nansë Moto'," tapon naporin.
²³Huino tanpario nimirio ayontahuatona',
yao'shitopirirahuë', co o'orinhuë'. ²⁴Ina
quëran sontaro'sari corosëquë patanantopi.

Nani patanantohuachinara', "Huëco',
nicanatëhua', Quisoso a'morinso'
maahua'," nitatona' ya'nipirapi. Nica-
natona', a'naya a'naya mapi.

²⁵Yono pi'irirahuaso', corosëquë
patanantapi. ²⁶Onporinso marësona
tëparapiso' nani ninshitopi.

ISOSO' COTIORO'SA' COPIRNO
ta'caso ninshitopi. Motën pëtëcha
achinpitopi. ²⁷Quisoso pirayan cato'

apiro'santa' patanantopi. A'nara' inchinan quëran, a'nanta' ahuënan quëran acopi. [28 Iráca Yosë quiricanënguë ninorin. "Apiro'sapitarë' acorapi," ténin. Naporinso chachin inapitarë' acopi.]

29 Piyapi'sa' na'huëpona pochin Quisoso təcariatona', tēhuapi.

—“Yosë pëinën ata'huantohuato, cara tahuëri quëran anoyatantarahuë,” ténan pora. 30 Inta nipachin, corosë quëran nohuararahuatón, cha'ëquë', itoonpi.

31 Inapochachin corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa', inapitanta' Quisoso tēhuatona', itapona':

—A'napitaso' nicha'ëponahuë', inaora cha'ëcasoso' co nanitërinhuë'. 32 “Caso' Cristoco, isairro'sa' copirnoco,” toconin. Inta nipachin, corosë quëran nohuarain nicatēhua' natēahua', nitopi.

Ina pirayan patanantopisopitanta' Quisoso no'huipi.

Quisoso chimininso'

(Mateo 27.45-56; Lucas 23.44-49;

Juan 19.28-30)

33 Camotëchin nisahuaso', ya'ipi parti tashirin. I'huaraya huarë' yono tashi pochin ninin. 34 Naporo' Quisoso chiníquën nonin. “Iroi iroi ¿nama sapacatani?” ténin. Inaora nananquë nonaton, naporin. “¿Onpoatonta' Tata patëranco?” tapon naporin.

35 A'naquën huanipapisopitari nata-nahuatona':

—Natanco'. Iniasë përasamara, topi.

36 A'na quëmapiso' manorahuatón, pi'shiro pochin nininso' maconin. Main huino asë'cotëtërin. Nara'huayaquë achinpitahuatón, inápaquë ihuëtërin o'ocaso marë'.

—Tananpitëquë'. Corosë quëran anohuaracaso marë', Iniasë huë'samara, ténin.

37 Ina quëran Quisososo' chiníquën nonsahuatón, chiminin huachi. 38 Naporo'

Yosë chinotopiso pëiquë tanontën në'mëtë' patonpiso' noshatërin. Inaora noshataton, catotë huarë' ninin. Inapa quëran no'paquë huarë' noshatomarin.

39 Onporahuatónsona Quisoso chiminso' capitani ni'sahuatón:

—Tēhuëenchachin iso quëmapi Yosë hui'nin, ténin.

40 Sanapi'santa' aquë quëran notëë-rapi. A'nara' Maria Mactarina, a'naso' Saroma, a'nanta' Maria. Inaso' Cosi, Santiaco, inapita a'shina'. Santiacosó' hua'hua nimarinsó'. 41 Quisoso Carriaquë ni'so', imatona', nocomapiso'. A'napita sanapi'santa' Quisoso notëë-rapi. I'huamiáchin Quisoso Quirosarinquë huë'pachina, inapitarinta' imaquipi.

Na'pi naninquë po'mopiso'

(Mateo 27.57-61; Lucas 23.50-56;

Juan 19.38-42)

42 Ina tashiraya chinoto tahuëri ni'ton, cotioro'sa' tapatapi chinotacaiso marë'.

43 I'huararahuasó', Cosi huë'nin. Inaso' Arimatiaquë ya'huërinso'. Cotio hua'an niponahuë', noya Yosë chinotarin. “A'na tahuëri Yosë o'mararin hua'a-nëntiinpoaso marë',” ténin yonquiatón. Napoatón co tē'huatatonhuë', Piratoquë pa'nin Quisoso nonën ma'patacaso marë'.

44 “Co chimiyántëramahuë',” ta'tón, capitán amatahuatón, natantërin. “¿Nani Quisoso chiminin?” itërin. 45 “Nani mini chiminin,” itërin capitani. Napotohuachina, Cosi itapon: “Nonën quëpaquë' nipachin,” itërin. 46 Morin nani pa'anin ni'ton, corosë quëran nonën anohuarahuatona', quëpapi. So'pinahuatona', na'pi naninquë po'mopí. Ina quëran pancara'pi masho pi'napirahuatona', pa'copitopi. 47 Maria Mactarina, a'na Maria (Cosi a'shin nininso'), inapitari ni'sapi. Insëquësona Quisoso acopiso' ni'pi.

Quisoso nantiantarinso'*(Mateo 28.1-10; Lucas 24.1-12;**Juan 20.1-10)*

16 ¹Chinoto tahuëri piquëran Maria Mactarina, Saroma, a'na Maria (Santiago a'shin nininso'), inapita hua'sai' pa'anpi Quisoso nonën pashitonacaiso marë'. ²Tomio tahuëri tashiramiachin pi'i nëhuëcharirahuaso', na'pi nanin'pa' pa'sapi. ³Inahua capini ninontërapí.

—Pancara'piquë nanin pa'copitopi pora. ¿Incha iporasó' chi'huincatëre' ponpoya? nitopi.

⁴Canconahuatona', notëëpirinahuë', na'pi panca nipirihuë', nani chi'huincapi ni'pi. ⁵Na'pi naninquë ya'conahuatona', hui'napi pochin nininso' ni'pi. Huiríchin a'morahuaton, inchinan quëran huënsëarin. Ni'sahuatona', pa'yanpi. ⁶Pa'yanaso!', inari itërin:

—Ama pa'yancosohuë'. Quisoso Nasaritoquë ya'huërinso' yonisapiramahuë', co huachi isëquë ya'huërinhuë'. Corosëquë

chiminaponahuë', nani nantiantarin. Huëco' po'mopiquë ni'quirico'. Capa huachi. ⁷Napoaton paatoma', ca'tano'sanënpita sha'huitonco'. Pitronta' sha'huitonco' nitochin. “Quisoso'ton nani pa'sarin Cariria'pa'. I'hua sha'huitërinquëmaso chachin pa'sarin. Inatohua' quënancoantarama',” itonco', itërin.

⁸Pipirahuatona', na'pi nanin quëran ta'api. Pa'pi pa'yanahuatona', ropa ropatërapí. Co manta' topihuë'. Pa'yanatona', co piyapi'sa' sha'huitopihuë'.

Maria Mactarina'ton**ya'notërinso'***(Juan 20.11-18)*

[⁹Tomio tahuëri tashiramiachin Quisoso nantiantarin. Nantiantarahuaton, Maria Mactarina'ton ya'notërin. Ina sanapi iráca canchisë sopairo'sari ya'coancantopirinahuë', nani Quisosori inquitërin. ¹⁰Nani ni'pachina, pa'nin imapisopita sha'huitacaso marë'. Inapitaso' sëtatona', na'nëapi.

¹¹“¿Quisoso nani nantiantarin! Cari ni'nahuë,” itopirihuë', co natëpihuë'.

Catoya'pi ya'notërinso'*(Lucas 24.13-35)*

¹²Ina piquëran cato' imapisopitanta' ninano quëran pipiapi. Paaquëya', Quisosori nisha pochin ya'notërin. ¹³Nani nohuitahuatona', ca'tano'sa-nënpita sha'huitoantapirinahuë', co inapita tëranta' natëpihuë'.

Ca'tano'sanënpita ya'notërinso'*(Mateo 28.16-20; Lucas 24.36-49; Juan 20.19-23)*

¹⁴Ina quëran shonca a'nara ca'tano'sa-nënpita misaquë coshataso', Quisosori ya'notiirin. “¿Onpoatomata', iyaro'sa', co natëtëramahuë'? Co natantochiná-chinhuë' cancantërama nica. ‘Quisoso nani nãpïantarin. Cari ni'nahuë', itopirinëinquëmahuë', co natëtëramahuë',” itërin. ¹⁵Ina quëran itaantarin: “Ya'ipi parti, iyaro'sa', paco!. Ya'ipi piyapi'sa' noya nanan carinquëma' sha'huitë-ranquëmaso' sha'huitoco'. ¹⁶Insosona noya nanan natëhuachina', cha'ësapi. Aporihuanahuatona', imapachinaco, cha'ësapi huachi. Co nanamëhuë

natëhuachinahuë', Yosëri ana'intarin. ¹⁷Natëhuatama', nani ma'sha nisarama' piyapi'sa' nitotacaiso marë'. Chiníquën nanan quëchinquëma' sopairo'sa' a'pacamasso marë'. Nisha nisha nananquë nonsarama'. ¹⁸Ya'huan mapatama', co manta' onpotarinquëmahuë'. Sonimaonta' nipirinhuë' o'opatama', co chiminaramahuë'. Cania'piro'sa' topinan së'huahuatama', noyatapona',” itërin Quisosori.

Inápaquë panantarinso'*(Lucas 24.50-53)*

¹⁹Nani ca'tano'sanënpita nontohuachina, inápaquë Sinioro Quisoso panantarin. Yosëri quëpantarahuaton, inchinanën quëran ahuënsërin. ²⁰Ina quëran ca'tano'sanënpita pa'sahuatona', Quisoso nanamën sha'huirapi. Siniorori chachin catahuarin ni'ton, ya'ipi parti sha'huirapi. Yosë nohuanton, piyapi a'naroáchin anoyatopi. Nani ma'sha nanitapapi ayonquicaiso marë'. Ina ni'sahuatona', “No'tëquën nontërinpoa',” topi ya'ipi piyapi'sa'. Nani huachi.]